

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN MIETINTÖ 4/1999 vp

Hallituksen esitys ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädännön uudistamiseksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 1 päivänä lokakuuta 1999 lähettänyt ympäristövaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädännön uudistamiseksi (HE 84/1999 vp).

Lausunnot

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta (PeVL 11/1999 vp), lakivaliokunta (LaVL 15/1999 vp) ja maa- ja metsätalousvaliokunta (MmVL 18/1999 vp) ovat antaneet asiasta lausunnot, jotka on otettu tämän mietinnön liitteiksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöjohtaja Simo Mäkinen ja hallitussihteeri Mika Seppälä, ympäristöministeriö
- lainsäädäntöneuvos Marja Ekroos ja erityisasiantuntija Eija Siitari-Vanne, oikeusministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Päivi Janka, kauppa- ja teollisuusministeriö
- hallitusneuvos Kaisa Leena Välipirtti, liikenneministeriö
- osastopäällikkö Timo Kotkasaari ja vesihallintoneuvos Risto Timonen, maa- ja metsätalousministeriö
- ylijohtaja Pekka Kilpi, sisäasiainministeriö
- neuvotteleva virkamies Juha Pyötsiä, sosiaali- ja terveysministeriö

- ylimääräinen hallintoneuvos Kari Kuusiniemi, korkein hallinto-oikeus
- vesiylituomari Pekka Kainlauri, vesiylioikeus
- vesioikeustuomari Seppo Räisänen, Itä-Suomen vesioikeus
- vesioikeustuomari, viraston päällikkö Jukka Hölttä, Länsi-Suomen vesioikeus
- vesioikeustuomari Aino Turpeinen, Pohjois-Suomen vesioikeus
- lääninoikeudentuomari Esa Muinonen, Vaasan lääninoikeus
- erikoissuunnittelija Marianne Lindström, Suomen ympäristökeskus SYKE
- varatoimitusjohtaja Lauri Vänskä ja lakimies Petteri Nissilä, Ilmailulaitos
- pääjohtaja Pauli Karvinen, Maanmittauslaitos
- yli-insinööri Keijo Kostiainen, Merenkululaitos
- ympäristövastaava Mervi Karhula, Tielaitos
- projektipäällikkö Jaakko Vesivalo ja yli-insinööri Harri Majander, Kaakkois-Suomen ympäristökeskus
- ympäristönsuojelupäällikkö Matti Hyvönen, Lapin ympäristökeskus
- ylitarkastaja Seija Savo, Lounais-Suomen ympäristökeskus
- ympäristökeskuksen johtaja Mauno Rönkkömäki, Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus
- insinööri Jorma Lameranta ja johtaja Leena Saviranta, Uudenmaan ympäristökeskus
- hallintopäällikkö Anja Vallittu, Helsingin kaupunki

- ympäristönsuojelusihteeri Erkki Lehtoniemi, Rovaniemen maalaiskunta
- hallintopäällikkö Jari Ruuska, Tampereen kaupunki
- ympäristöpäällikkö Stefan Skog, Vantaan kaupunki
- ympäristölakimies Leena Eränkö, Suomen Kuntaliitto
- johtaja Markku Tornberg, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- johtaja Pekka Pokela, Metalliteollisuuden Keskusliitto MET
- johtaja Pertti Laine, Metsäteollisuus ry
- osastopäällikkö Jukka Luokkamäki, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT
- toimitusjohtaja Jarmo Nupponen, Öljy- ja Kaasualan Keskusliitto
- johtaja Aimo Kastinen, Kemianteollisuus ry
- ympäristönsuojelupäällikkö Leena Nurmento, Energia-alan Keskusliitto ry FINERGY
- lääninoikeudentuomari Tuomas Lehtonen, Lääninoikeustuomarit ry
- puheenjohtaja Anneli Vilmi, Oikeushallinnon henkilökunta OHK ry
- vesioikeuslimnologi Hannu Kokko, Ympäristöasiaintuntijoiden keskusliitto YKL ry
- vesiylioikeusneuvos Jukka Mattila ja vesioikeustuomari Antero Iivanainen, Suomen Eriyristuomarit ry
- vesioikeusinsinööri Lauri Helenius, Tuomioistuinten diplomi-insinöörit ry
- hallituksen jäsen, insinööri Raimo Nissinen, Ympäristöhallinnolliset tekniset VETY ry
- puheenjohtaja Stefan Skog, Ympäristönsuojeluviranhaltijat ry
- toimitusjohtaja Kaisa Rossi, Suomen Kalankasvattajaliitto ry
- luonnonsuojelupäällikkö Ilpo Kuronen, Suomen Luonnonsuojeluliitto ry
- toiminnanjohtaja Pekka Ihalainen, Suomen vesiensuojeluyhdistysten liitto ry
- työmarkkina-asiamies Pertti Rauhio, Suomen Yrittäjät
- maa- ja metsätaloustieteiden ylioppilas Berndt Nordman, Natur och Miljö rf.

HALLITUKSEN ESITYS

Hallituksen esitys

Esityksen keskeisenä tavoitteena on ympäristönsuojelulainsäädännön yhtenäistäminen ja ympäristön pilaantumista aiheuttavan toiminnan lupajärjestelmän uudistaminen. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi ympäristönsuojelulaki, joka olisi ympäristön pilaantumisen torjunnan yleislaki. Laki sisältäisi yhtenäiset säännökset maaperän, vesien ja ilman suojelusta. Se kokoaisi nykyisin hajallaan olevat ympäristönsuojelusäännökset yhteen lakiin, jolloin erilliset ilman-suojelu- ja meluntorjuntalaki sekä ympäristölupamenettelylaki kumottaisiin.

Uudistuksen keskeinen sisältö olisi yhtenäisen ympäristölupajärjestelmän luominen. Kaikki päästöjä koskevat luvat yhdistettäisiin yhdeksi ympäristöluvaksi, jossa ympäristön eri osiin kohdistuvat pilaantumisvaikutukset otettaisiin tasaveroisesti huomioon. Uudistus keventäisi hallintoa, koska yhdeltä laitokselta vaadittavat

päästöjä koskevat luvat vähenisivät yhteen. Ympäristönsuojelulain nojalla annettavalla asetuksella säädettäisiin tarkemmin niistä laitoksista ja toiminnoista, joilta vaadittaisiin ympäristölupa. Lupa vaadittaisiin pääsääntöisesti samoilta toiminnoilta kuin tähänkin asti. Suurin osa luvansaaneita toimintoja voisi kuitenkin jatkaa toimintaansa vanhan luvan nojalla, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain vaatimukset. Asetuksella säädettäisiin niistä toiminnoista, joiden vanhan lainsäädännön mukaiset luvat olisi muutettava uuden lain vaatimuksia vastaaviksi hakemalla uutta lupaa viimeistään vuoden 2004 loppuun mennessä. Näitä olisivat lähinnä eräät suuret teollisuuslaitokset.

Ympäristö- ja vesilupien päätöksentekojärjestelmä uudistuisi. Vesioikeudet lakkautettaisiin ja pääosa niiden tehtävistä siirrettäisiin uusille ympäristölupavirastoille, joista säädettäisiin erillisellä lailla. Ympäristölupavirastot ratkaisi-

sivat myös ympäristövaikutuksiltaan merkittävimmät ympäristölupa-asiat. Lupavirastoja ehdotetaan perustettavaksi kolme. Merkittävä osa ympäristöluvista käsiteltäisiin kuitenkin edelleen ympäristökeskuksissa. Kunnan ja valtion väliseen työnjakoon ei ehdoteta muutoksia, joten lukumääräisesti suurin osa ympäristöluvista käsiteltäisiin edelleen kunnissa.

Vesioikeuksien lakkauttamisen takia vesilakia olisi muutettava useilta kohdin. Jätevesiä koskevat vesilain säännökset kumottaisiin, koska vesiensuojelusta säädettäisiin ympäristönsuojelulaissa. Ympäristönsuojelulainsäädännön yhtenäistäminen edellyttää huomattavia muutoksia myös jätelakiin, terveydensuojelulakiin ja eräistä naapuruussuhteista annettuun lakiin. Näiden lakien lupasäännökset kumottaisiin, kos-

ka ympäristöluvasta säädettäisiin yhtenäisesti ympäristönsuojelulaissa.

Esitys liittyy ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annettuun Euroopan unionin neuvoston direktiiviin. Ehdotetulla ympäristönsuojelulailla pantaisiin täytäntöön se osa direktiivin vaatimuksista, jota kansallinen lainsäädäntö ei vielä täytä.

Esitys liittyy valtion talousarvioesitykseen vuodelle 2000 ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Uuden lainsäädännön voimaantulo- ja siirtymävaiheen järjestelyistä säädettäisiin erillisessä voimaannpanolaisessa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Yleisarvio

Esityksen keskeisenä tavoitteena on yhtenäistää ympäristönsuojelulainsäädäntö ja luoda yhtenäinen ympäristölupajärjestelmä.

Yleisarvionaan ympäristövaliokunta toteaa, että hallituksen esityksessä ympäristönsuojelun ja vesilainsäädännön uudistamiseksi on melko hyvin onnistuttu toteuttamaan asetetut tavoitteet.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi ympäristönsuojelulaki, josta tulee ympäristön pilaantumisen torjunnan yleislaki. Siihen koetaan ne ympäristönsuojelusäännökset, jotka koskevat maaperän-, vesien- ja ilmansuojelua. Säättämällä ympäristönsuojelulaki voidaan kumota erilliset meluntorjuntalaki, ilmansuojelulaki ja ympäristölupamenettelylaki. Lisäksi vesilakia, naapuruussuhdelakia, jätelakia ja terveydensuojelulakia voidaan supistaa. Vesilain osalta koko vesiensuojelua koskeva säännöstö siirtyy ympäristönsuojelulakiin.

Ympäristönsuojelulakiehdotuksen mukaan kaikkia päästöjä koskevat luvat yhdistetään yhdeksi ympäristöluvuksi, jota käsiteltäessä ympä-

ristön eri osiin kohdistuvat pilaantumisvaikutukset otetaan tasaveroisesti huomioon.

Ehdotetun kaltainen yhtenäinen ympäristönsuojelulainsäädäntö parantaa valiokunnan käsityksen mukaan sekä ympäristönsuojelun tasoa että toiminnanharjoittajien ja kansalaisten asemaa.

Ympäristönsuojelua koskevien eri tekijöiden käsitteleminen yhdessä lupamenettelyssä luo aiempaa paremmat edellytykset ympäristöhaittojen kokonaisvaltaiselle tarkastelulle. Vaikka ympäristönsuojelulailla ei puututakaan suojelun aineellisiin kysymyksiin, kokonaisvaltaisen lupatarkastelun voidaan olettaa kohentavan pitkällä aikavälillä ympäristön tilaa. Kokonaisvaltaisen tarkastelu helpottaa myös mahdollisimman tehokkaiden ja kustannus/hyöty-suhteeltaan edullisimpien ympäristönsuojelutoimien käyttöönottoa.

Luvanhakijoiden kannalta keskeistä on lupajärjestelmän yksinkertaistuminen ja siitä seuraava lupahakemusten käsittelyaikojen lyheneminen. Toiminnanharjoittaja tarvitsee uuden lainsäädännön mukaan ainoastaan yhden ympäristöluvan laitosta tai toimintaa kohti.

Yhtenäinen ympäristölupajärjestelmä parantaa myös haitankärsijöiden ja kansalaisten asemaa. Lainsäädännön yhtenäistäminen vähentää ja selkeyttää menettelysäännöksiä ja helpottaa näin oikeuksia ja velvollisuuksia koskevaa tiedonsaantia. Ympäristönsuojelulainsäädännön uudistus parantaa muutoinkin kansalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Valiokunta pitää hyvänä, että tässä yhteydessä konkretisoidaan uuden perustuslain 20 §:ää, jonka mukaan julkisen vallan tulee pyrkiä turvaamaan jokaiselle mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöä koskevaan päätöksentekoon.

Kokonaisuutena valiokunta arvioi hallituksen esityksen muodostavan hyvän pohjan ympäristölainsäädännön uudistamiselle. Valiokunta puoltaakin hallituksen esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä eräin tarkistuksin ja muutosehdotuksin.

Puoltaessaan lakiehdotusten hyväksymistä, valiokunta samalla kiinnittää huomiota lainsäädännön toimivuuden seurantaan. Toteutettava uudistus on poikkeuksellisen laaja. Vaikka uudistusta on huolellisesti valmisteltu, saattaa sen toimeenpanoon liittyä ongelmia. Valiokunta ehdottaa lainsäädännön seurannasta hyväksyttäväksi lausuman, jonka sisältö täsmentyy myöhemmin mietinnössä (*Valiokunnan lausumaehdotus 1*). Samalla valiokunta edellyttää, että lainsäädännön toimivuudesta saaduista kokemuksista annetaan sille selvitys vuoden 2002 loppuun mennessä.

Mietinnön yleisperusteluissa valiokunta käsittelee yleisarvion lisäksi sellaisia seikkoja, joita on tuotu esiin asiantuntijakuulemisissa ja muiden valiokuntien lausunnoissa ja jotka eivät liity muutettavaksi ehdotettaviin pykäliin.

Lupaviranomaiset

Ympäristölupien yhtenäistäminen edellyttää myös lupaviranomaisjärjestelmän uudistamista. Esityksen mukaan lupaviranomaisia tulevat olemaan ympäristölupavirastot, alueelliset ympäristökeskukset ja kuntien ympäristöviranomaiset. Ympäristölupavirastot perustetaan lakikautettavien vesioikeuksien tilalle. Virastojen

henkilökunta muodostuu vesioikeuksien henkilökunnasta.

Ympäristölupaviraston ja alueellisen ympäristökeskuksen toimivallan jako määräytyy siten, että kaikki vesitalousasioiden luvat ja merkittävimmät ympäristöluvat käsitellään ympäristölupavirastossa. Alueelliset ympäristökeskukset käsittelevät muut laajat ympäristöluvat. Kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille jäävät vähäisimmät lupa-asiat.

Valiokunnan huomiota on lupaviranomaisten osalta kiinnitetty viranomaisten riippumattomuuteen ja asiantuntemukseen sekä järjestelmään yhä jäävään monimutkaisuuteen.

Lupaviranomaisten riippumattomuus on pyritty turvaamaan ehdotuksessa eri tavoin. Ympäristölupavirastoista säädetään erillisellä lailla, jolloin ympäristöhallinnosta annetun lain mukaiset yleiset tehtävät eivät koske ympäristölupavirastoja. Viraston riippumattomuutta korostavat lisäksi eräät muut seikat, kuten oma henkilöstö, ympäristöneuvosten virkojen säätäminen erittelyviroiksi ja nimitystoimivaltaa koskevat säännökset. Lakivaliokunnan lausunnossa on laajasti käsitelty perusteita, jotka liittyvät ympäristölupaviraston puolueettomuuteen. Lakivaliokunta katsoo, että viraston riippumattomuuden takeet ja virastossa sovellettavat menettelysäännökset turvaavat oikeudenmukaisten ja luotettavien päätösten tekemisen. Ympäristövaliokunta yhtyy tähän käsitykseen.

Alueellisissa ympäristökeskuksissa lupien riippumatonta käsittelyä korostetaan sillä, että lupa-asiat siirtyvät erityisen lupayksikön käsiteltäväksi. Alueellisten ympäristökeskusten rooli lupaviranomaisena ja valvontaviranomaisena herättää silti epäilyjä puolueettomuudesta.

Asiantuntemuksen osalta ympäristövaliokunnan huomiota on kiinnitetty lähinnä siihen, että ympäristölupavirastoihin siirtyvällä vesioikeuksien henkilöstöllä on hyvä vesioikeudellisten asioiden tuntemus, mutta siltä puuttuu ilmansuojelun, meluntorjunnan ja jätehuollon asiantuntemusta.

Saadun selvityksen mukaan viraston asiantuntemusta on tarkoitus lisätä täydennyskoulutuksella ja täyttämällä avoimeksi tulevia virkoja

tarvittavilla asiantuntijoilla. Ympäristönsuojelulakiehdotus lähtee lisäksi siitä, että ympäristölupaviraston on aina hankittava lausunto alueelliselta ympäristökeskukselta. Molempien lupaviranomaisten yhteistyö ja tietojen vaihto onkin tarkoitus saada mahdollisimman tiiviiksi ja joustavaksi, jolloin paras mahdollinen asiantuntemus saadaan asioiden käsittelyyn.

Riippumattomuuden ja asiantuntemuksen ohella ympäristövaliokunnalle on huomautettu, ettei kahden valtion lupaviranomaisen ja yhden kunnallisen lupaviranomaisen järjestelmä ole toiminnanharjoittajien ja vahingonkärsijöiden kannalta paras mahdollinen. Lakivaliokunta on samalla kannalla, vaikka pitääkin ehdotettua ratkaisua ymmärrettävänä. Ympäristönsuojeluhallinto on ollut jatkuvassa muutoksessa eikä liian suuri yhtäaikainen muutos olisi järkevää. Järjestely on lakivaliokunnan mielestä nähtävä alkuvaiheen ratkaisuna, jota heti tilanteen salliessa kehitetään edelleen. Maa- ja metsätalousvaliokunta katsoo niin ikään, että päätöksentekojärjestelmää tulee kehittää saatujen kokemusten perusteella.

Ympäristövaliokunta pitää tärkeänä, että lupaviranomaisorganisaatio on selkeä ja toimii asiantuntevasti. Tässä mielessä on tavoiteltavaa, että valtion lupaviranomaisissa käsiteltävät lupa-asiat kootaan mahdollisimman pitkälle yhteen viranomaiseen. Valiokunta ehdottaa lainsäädännön seuraamista koskevassa lausumassa tämän seikan nimenomaista mainitsemista.

Lakivaliokunnan lausunnossa kiinnitetään vielä huomiota siihen, ettei ympäristölupaviraston ja alueellisen ympäristökeskuksen toimivallan jako aukea maallikolle kovin helposti. Lakivaliokunta pitääkin tärkeänä, että pykälien tueksi tuotetaan havainnollisia opaslehtisiä ja että lupaviranomaisissa noudatetaan hallintomenettelylain säännöksiä asiakkaiden neuvontavelvollisuudesta.

Ympäristövaliokunta korostaa lakivaliokunnan tavoin neuvonnan ja opastuksen merkitystä. Varsinkin pienten yritysten kannalta tehokas neuvonta ja keskinäinen yhteydenpito jo luvan hakuvaiheessa on tärkeää.

Ympäristövaliokunta korostaa myös ympäristölupa-asioita käsittelevän henkilöstön koulutuksen tarvetta. Uudesta lainsäädännöstä ja sen edellyttämästä ympäristövaikutusten kokonaisvaltaisesta tarkastelusta ja arvioinnista on järjestettävä koulutusta koko lupaviranomaisorganisaatiolle. Koulutuksella voidaan edistää asioiden käsittelyn sujuvuutta sekä lainsäädännön yhdenmukaista soveltamista eri puolilla maata, mitä valiokunta pitää varsin tärkeänä. Asian merkityksen korostamiseksi valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi myös koulutusta koskevan lausuman (*Valiokunnan lausumaehdotus 2*).

Muutoksenhaku

Ehdotuksen mukaan muutoksenhaku ohjataan kaikista lupaviranomaisista Vaasan hallinto-oikeuteen, josta voi rajoituksetta valittaa edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Kuten lakivaliokunnan lausunnosta ilmenee, muutoksenhakuorganisaatiota koskevat kysymykset on ratkaistu jo hallinto-oikeuslain yhteydessä. Lakivaliokunta kuitenkin katsoo, että muutoksenhakusäännösten tarkoituksenmukaisuutta on syytä uudelleen miettiä, kun alkuvaiheesta on selvitty, oikeudenkäyttö saatu vakiintuneille urille ja tiedetään, kuinka paljon muutoksenhakuasioita Vaasan hallinto-oikeuden käsiteltäväksi on tullut ja mikä on uusien resursien tarve. Saattaa olla, että muutoksenhaku voidaan hajauttaa kahteen tai kolmeen hallinto-oikeuteen.

Ympäristövaliokunnan mielestä on niin ikään välttämätöntä seurata muutoksenhaun toimivuutta. Valiokunta ehdottaa seuranta koskevassa lausumassaan erikseen mainittavaksi myös tämän asian. Ympäristövaliokunta kuitenkin katsoo, että muutoksenhaun hajauttamistarpeeseen voidaan ottaa kantaa vasta seurannasta saatujen tietojen perusteella.

Lakivaliokunnan lausunnossa käsitellään myös ehdotettua muutoksenhakuoikeuden laajentamista. Lausunnon mukaan kaikki valiokunnan kuulemat asiantuntijat suhtautuivat laajentamiseen myönteisesti. Ympäristövaliokunnan kuulemista asiantuntijoista sitä vastoin osa suh-

tautui valitusoikeuden laajentamiseen kielteisesti.

Lakivaliokunta toteaa, että muutoksenhakuoikeuden laajentaminen on sopusoinnussa uusien perusoikeussäännösten ja muun viimeaikaisen ympäristönsuojelulainsäädännön kanssa. Vesilain muutoksenhakusäännöksiä laajennettiin vuonna 1987, luonnonsuojelulain muutoksenhakusäännöksiä vuonna 1997 ja viimeksi vuoden 2000 alussa voimaan tulevan maankäyttö- ja rakennuslain muutoksenhakusäännökset kirjoitettiin laajoiksi. Lausunnossa todetaan edelleen, ettei ehdotettu laajennus ole nykyiseen oikeuskäytäntöön verrattuna merkittävä, koska oikeuskäytännössä muutoksenhakuoikeutta on jo mm. perusoikeusmyönteisen tulkinnan johdosta laajennettu. Myös Suomen kansainväliset velvoitteet edellyttävät muutoksenhakusäännösten laajentamista. Suomi on allekirjoittanut Århusin vuoden 1998 yleissopimuksen tiedonsaannista, kansalaisten osallistumisoikeudesta sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa. Tarkoituksena on, että sopimuksen ratifiointia varten kansallinen lainsäädäntö saadaan muutettua sopimusta vastaavaksi ensi vuoden aikana.

Lakivaliokunnan lausunnossa esitettyihin perusteisiin viitaten ympäristövaliokunta kannattaa valitussäännösten laajentamista siten, että valitusoikeus on myös sellaisilla rekisteröidyillä yhdistyksillä ja säätiöillä, joiden tarkoituksena on ympäristön, terveyden, luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueelle toiminnan vaikutukset kohdistuvat.

Puoltaessaan laajaa valitusoikeutta valiokunta kiinnittää samalla huomiota lakiehdotuksen 101 §:ään. Sen mukaan viranomaisen voi luvanhakijan pyynnöstä määrätä, että toiminta voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa. Määräys voidaan antaa perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Tämä säännös antaa takeita sille, ettei perusteettomasti tehdyillä valituksilla voida viivyttää lupapäätösten täytäntöönpanoa. Valiokunta pitää säännöstä tärkeänä. Valitusoikeuden sinänsä tarpeellinen ja kannatettava laa-

jentaminen ei ole tarkoitettu kiusantekomielessä käytettäväksi.

Intressivertailu

Ympäristönsuojelulakiehdotuksen mukaan lupaharkinnan perusteet ovat ympäristönsuojelullisia. Ympäristövaliokunnalle on esitetty, että lupaharkinnassa tulisi säätää otettavaksi huomioon muitakin yleiseen etuun liittyviä intressejä. Näin on tehty esimerkiksi voimassa olevan vesilain 10 luvun 24 §:n mukaisessa jäteveden johtamista koskevassa lupamenettelyssä, jossa otetaan huomioon suojelunäkökohtien lisäksi yleiseen etuun ja kustannuksiin liittyviä näkökohtia.

Tämän johdosta valiokunta toteaa seuraavaa. Ympäristöluvassa on tarkoitus arvioida vain toiminnan ympäristöä pilaavia vaikutuksia. Ympäristölupasäännökset ovat siten vain yksi osa lainsäädäntöä, joka määrittelee erilaisten toimintojen järjestämistä ja sallittavuutta. Maankäyttö eri tarkoituksiin ratkaistaan kaavoituksella, jota tehtäessä otetaan huomioon monipuolisesti yhteiskunnan eri intressit. Rakentamiseen on saatava rakennuslupa, jonka edellytyksistä on säädetty maankäyttö- ja rakennuslaissa. Oikeus elinkeinon harjoittamiseen määräytyy elinkeinon harjoittamisesta annetun lain mukaan.

Tällä hetkellä ympäristölupia koskevat lait — ilmansuojelulaki, terveydensuojelulaki, jätelaki ja eräistä naapuruussuhteista annettu laki — eivät sisällä intressivertailua. Vesilain intressivertailusäännöstä on täydennetty päästöraja-arvoja koskevalla minimisäätelyllä. Vesilain lupaharkinta on näin ollen tosiasiallisesti lähestynyt muuta ympäristölupaharkintaa.

Ympäristönsuojelulainsäädännön tavoitteena on torjua ympäristön pilaantumista. Lain tavoitteen ja tarkoituksen kannalta on välttämätöntä, että ympäristöluvan harkintaperusteet ovat ympäristönsuojeluun liittyviä. Tämä on myös ympäristönsuojelulla täytäntöön pantava IPPC-direktiivin lähtökohta.

Valiokunta korostaa tässä yhteydessä sitä, että ympäristönsuojelulain lupaa koskevat säännökset eivät poikkea ankaruudeltaan voimassa olevasta lainsäädännöstä. Lisäksi valiokunta

kiinnittää huomiota siihen, että lakiehdotuksen 43 §:n 3 momentin mukaan lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne sekä teknisten ja taloudellisten seikkojen vaikutus. Lakiehdotuksen 4 §:n mukainen vaatimus käyttää parasta käyttökelpoista tekniikkaa edellyttää, että myös taloudelliset seikat otetaan huomioon. Lisäksi kaikessa hallinnollisessa päätöksenteossa on otettava huomioon suhteellisuusperiaate. Näiden eri seikkojen kokonaisuus tarkoittaa, että tapauskohtaisessa lupaharkinnassa joudutaan punnitsemaan erilaisia tietoja käytävissä olevista ratkaisuksista, niiden kustannuksista ja vaikutuksista ympäristöön. Lupaharkinnan tulisi siten ympäristönsuojelulain mukaan johdattaa tapauskohtaisesti kustannustehokkaisiin ympäristönsuojelutoimiin, vaikkei harkinta perustukaan intressivertailuun. Ympäristönsuojelulakiehdotus heijastaa näin valiokunnan mielestä hyvin kestävän kehityksen periaatetta, johon yhtenä tekijänä kuuluu taloudellisesti järkevä toiminta.

Ilmastomuutos

Ympäristönsuojelulakiehdotuksen 1 §:ssä säädetään lain tavoitteista. Pykälän 7 kohdan mukaan lain tavoitteena on torjua myös ilmastomuutosta. Valiokunnalle on esitetty ristiriitaisia käsityksiä tämän tavoitesäännöksen tarpeellisuudesta.

Ympäristövaliokunta toteaa, että ympäristölupajärjestelmä vaikuttaa osaltaan ilmastomuutoksen torjuntaan. Ympäristönsuojelulailla säännellään ympäristön pilaantumista aiheuttavia päästöjä, joista osa on kasvihuonekaasuja, kuten metaani, typpioksiduuli ja CFC-aineet. Lupapäätöksessä otetaan huomioon myös nämä ilmastomuutosta aiheuttavat päästöt osana kokonaisvaltaista lupaharkintaa. Tällöin pilaantumisen ehkäisy merkitsee osaltaan ilmastomuutoksen torjuntaa. Valiokunta pitääkin ilmastomuutoksen mainitsemista lain tavoitteissa tärkeänä ja tarpeellisena.

Valiokunta on lisäksi kiinnittänyt huomiota hallituksen esityksen perusteluihin, joiden mukaan lakia voidaan täydentää myöhemmin ilmas-

tonmuutoksen torjuntaa koskevilla erityisillä säännöksillä.

Ympäristövaliokunnan mielestä ilmastomuutoksen torjunta on lähitulevaisuuden tärkein ympäristöpolitiikan haaste. Sen asettamat vaatimukset tulee ottaa huomioon läpäisyperiaatteella yhteiskunnan eri toimintaloikoilla. Valiokunta katsoo, että myös ympäristönsuojelulakia tulee täydentää asiaa koskevilla tarkemmillä säännöksillä sen jälkeen, kun valmisteilla oleva kansallinen ilmastomuutoksen toimenpideohjelma on valmistunut.

Perustuslakivaliokunnan lausunto

Asetuksenantovaltuuden yleiset perusteet. Ympäristönsuojelulakiehdotuksen 10 §:n mukaan valtioneuvosto voi 2 luvussa säädettävien tavoin antaa asetuksia ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Asetuksia annettaessa on lisäksi otettava huomioon, mitä 4—6 pykälässä säädetään ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan yleisistä periaatteista, toiminnanharjoittajan yleisistä velvollisuuksista ja sijoituspaikan valinnasta.

Perustuslakivaliokunta toteaa, että ehdotettu 10 § ei ole itsenäinen asetuksenantovaltuus, vaan 2 luvun erityisiin valtuuttaviin säännöksiin liittyvä, viime kädessä niiden sisältöä rajoittava säännös asetuksenantovallan yleisistä perusteista. Yksittäiset valtuutussäännökset sidotaan 10 §:ssä tarkoitukseltaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen tai vähentämiseen. Ympäristön pilaantumisen käsite on määritelty 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa. Määrittely rajoittaa yksittäisten asetusten sallittua sisältöä niin, että asetuksin voidaan antaa säännöksiä pelkästään tämän määritelmän mukaisen ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

Osa ympäristövaliokunnan kuulemista asiantuntijoista on esittänyt 10 §:n mukaisen asetuksenantovaltuuden rajoittamista. Tästä syystä ympäristövaliokunta korostaa perustuslakivaliokunnan kannanottoa 10 §:n sisällöstä ja soveltamisesta.

Määritelmät. Lakiehdotuksen 10 §:ään liittyen perustuslakivaliokunnan lausunnossa pidetään

tärkeänä, että lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentin 1 kohdan määrittelyssä pyritään vielä täsmentämään haitan, vahingon tms. luonnetta esimerkiksi merkittävyys- tai oleellisuusmäärein.

Ympäristövaliokunta ei pidä mahdollisena määritelmän muuttamista ehdotettuun tapaan. Jos ympäristön pilaantumisen määritelmään lisätään yleinen kynnys merkittävyydestä tai oleellisuudesta, syntyy lainsäädäntöteknisesti hankalia tilanteita. Esimerkiksi lakiehdotuksen 42 §:n mukaan luvan myöntämisen edellytyksenä on, ettei toiminnasta aiheudu merkittävää ympäristön pilaantumista. Miten silloin arvioitaisiin merkittävä/merkittävää pilaantumista? Toisaalta määritelmään sisältyvä yleinen kynnys estäisi sellaisen Euroopan yhteisön ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon, jossa ei ole merkittävyyssuhteita. Yleisen kynnyksen ottaminen ympäristönsuojelulakiin johtaisi myös siihen, ettei pilaantumista, joka ei ole merkittävää, säänneltäisi lainkaan. Se mitätöisi lain tavoitteita.

Asetuksen noudattaminen. Lakiehdotuksen 56 §:n mukaan myöhempi asetus tulee sellaisenaan noudatettavaksi luvan sijaan niiltä osin kuin asetuksella annetaan lupamääräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta.

Perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että ympäristöluvan lupapäätöksen mukaisella pysyvyydellä on yleensä taloudellista merkitystä toiminnan harjoittajalle. Tästä näkökulmasta 56 §:ää voidaan pitää ongelmallisena. Ehdotuksen ongelmallisuus kuitenkin vähenee, kun otetaan huomioon, että lain asetuksenantovaltuudet rajautuvat ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen ja vähentämiseen ja että näiden tavoitteiden toteuttaminen asetuksin voi tapahtua lähinnä asteittain, jyrkkiä muutoksia välttäen. Valiokunta pitää kuitenkin asianmukaisena, että 56 §:n sisällöstä otetaan säännönmukaisesti maininta lupapäätöksiin.

Ympäristövaliokunta kannattaa perustuslakivaliokunnan ehdotusta siitä, että lupapäätöksiin otetaan, säännönmukaisesti, maininta 56 §:n sisällöstä. Tämän turvaamiseksi ympäristövalio-

kunta edellyttää, että ympäristönsuojelulain nojalla annettavaan asetukseen otetaan asiasta erillinen säännös. Valiokunta ehdottaa asiasta hyväksyttäväksi lausuman (*Valiokunnan lausumaehdotus 3*).

Tässä yhteydessä valiokunta on kiinnittänyt huomiota myös lakiehdotuksen 46 §:ään. Siinä säädetään tarkkailusta, jota toiminnanharjoittajan on tehtävä toiminnan vaikutusten selvittämistä ja lupaehtojen valvontaa varten. Monilla yrityksillä on jo vapaaehtoinen sertifioitu ympäristöjärjestelmä, jonka noudattamista sertifikaatin myöntänyt laitos valvoo. Vapaaehtoisin ympäristöjärjestelmiin liittyy samanlaisia seuranta-velvoitteita kuin lupapäätöksessä määrättäviin tarkkailuohjelmiin. Jotta vältettäisiin päällekkäisyyksiä ja kannustettaisiin yrityksiä vapaaehtoisin toimenpiteisiin, on ympäristövaliokunnan mielestä perusteltua ottaa ympäristönsuojeluasetukseen säännös, jonka mukaan yritysten vapaaehtoiset ympäristöjärjestelmät otetaan huomioon ympäristönsuojelulain 46 §:n mukaisessa tarkkailussa.

Päällekkäisyyksien välttämiseksi ympäristönsuojeluasetukseen tulisi ottaa säännös myös siitä, että liittyminen kauppa- ja teollisuusministeriön ja eri toimialojen väliseen energiansäästö-sopimukseen osoittaa osaltaan yrityksen tai laitoksen energiankäytön tehokkuutta, jota siltä ympäristönsuojelulain 43 §:n mukaan voidaan lupamääräyksissä edellyttää. Samalla kannustettaisiin yrityksiä liittymään energiansäästösopimukseen, mitä valiokunta pitää tärkeänä.

Valiokunta sisällyttää edellä mainitut kannanotot ympäristönsuojeluasetusta koskevaan lausumaehdotukseensa.

Lakivaliokunnan lausunto

Lakivaliokunnan lausunnossa esitettyjä yleisluonteisia kannanottoja on käsitelty jo lupaviranomaisia ja muutoksenhakua koskevissa luvuissa. Niiden lisäksi lakivaliokunta on ottanut yleisesti kantaa korvausasioiden käsittelyyn.

Hallituksen esityksen mukaan korvaushakemusasiat käsitellään ympäristölupavirastossa ja korvausriita-asiat käräjäoikeudessa. Lakivaliokunnan lausunnossa katsotaan, että toimivallan

jako korvaussäännöksissä on periaatteessa selkeä. Kuitenkin jos samalla toiminnalla on aiheutettu useamman tyyppistä vahinkoa, korvaussäännökset ovat vahingon kärsijän kannalta monimutkaisia. Lakivaliokunta kuitenkin katsoo, että säännökset voidaan hyväksyä alkuvaiheessa, jotta oikeustilaan ei tulisi liian suuria muutoksia.

Ympäristövaliokunta ehdottaa ympäristönsuojelulain seurantaan koskevassa lausumassa mainittavaksi erikseen myös korvaussäännösten toimivuuden seurannan. Säännösten kehittämistarpeeseen voidaan tämänkin kysymyksen osalta ottaa kantaa vasta saatujen kokemusten perusteella.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto

Asetuksenantovaltuudet . Maa- ja metsätalousvaliokunta edellyttää lausunnossaan, että asetuksen valmistelussa selvitetään niihin tulevien velvoitteiden vaikutukset, kuten vaikutukset maa- ja metsätalouden kilpailukykyyn. Valiokunta huomauttaa, että ehdotetun ympäristönsuojelulain taloudellisia vaikutuksia ei ole arvioitu yksityiskohtaisesti. Maatalouden vesiensuojelua koskevien asetusten osalta valiokunta pitää tärkeänä, että niillä turvataan valtakunnallisella tasolla yhtenäiset määräykset. Valiokunta viittaa lisäksi EY:n ympäristötukijärjestelmän vaatimuksiin samoin kuin mahdollisiin kustannusvaikutuksiin. Valiokunta edellyttää, että asetuksella rajataan kuntien mahdollisuuksia antaa ympäristönsuojelumääräyksiä. Samoilla perusteilla asetuksessa tulee rajata lupaharkinnassa annettavia vesiensuojelumääräyksiä.

Ympäristövaliokunta toteaa huomautusten johdosta seuraavaa. Ympäristönsuojelulakiehdotus on pitkälti puitelaki, jonka taloudellisia vaikutuksia ei voida yksityiskohtaisesti arvioida. Lain nojalla annettavien asetusten taloudelliset vaikutukset voidaan sitä vastoin selvittää tarkasti, koska tällöin velvoitteiden taso on yksilöitävissä. Ympäristönsuojelulailla ei ole kuitenkaan arvioitu olevan suuria merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, koska siihen perustuvat velvoitteet vastaavat ankaruudeltaan olemassa olevan lainsäädännön tasoa. Esimerkiksi maatalou-

den vesiensuojelun kannalta lain velvoitteet vastaavat nykyistä tasoa.

Saadun selvityksen mukaan ympäristönsuojelulakiehdotuksen 11 §:n 6 kohdan nojalla on tarkoitus antaa maatalouden vesiensuojelua koskevia asetuksia. Lakiehdotus lähtee siitä, että asetus rajaa kunnan ympäristönsuojelumääräysten antamista ja lupamääräysten asettamista. Kunnan ympäristönsuojelumääräykset ja lupamääräykset eivät siten estä maatalouden ympäristötukeen perustuvaa rahoitusta, koska valtakunnallisella tasolla edellytettyä tasoa ankarampia määräyksiä ei saa asettaa muuta kuin erityisen pilaantumisen vaaran vuoksi.

Metsäkeskusten kuuleminen kunnan ympäristönsuojelumääräyksistä. Maa- ja metsätalousvaliokunta edellyttää, että metsätaloutta koskevia kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä annettaessa aina kuullaan alueellista metsäkeskusta.

Kunnan ympäristönsuojelumääräyksiä valmisteltaessa on ympäristönsuojelulakiehdotuksen 19 §:n mukaan pyydettävä lausunto alueelliselta ympäristökeskukselta sekä työvoima- ja elinkeinokeskukselta. Tarkoitus on, että mainitut viranomaiset arvioivat lausunnossaan määräysten suhdetta valtakunnallisesti asetuksessa asetettuihin tasoihin ja määräysten lainmukaisuuteen. Metsätalouden osalta ei määräysten antamiseen liity tällaista näkökohtaa. Kunnan ympäristönsuojelumääräysten ensisijainen kohde ei muutoinkaan ole metsätalous.

Ympäristövaliokunta kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että määräysten valmistelu edellyttää hallintomenettelylain 13 §:n mukaisesti asian vireilläolosta ilmoittamista. Huolelliseen valmisteluun kuuluu myös tarvittavien lausuntojen pyytäminen. Muiden kuin pakollisten lausuntojen pyytämistä on tarkoitus ohjeistaa mm. Suomen Kuntaliiton mallimääräyksissä. Laissa ei voida luetella kaikkia lausunnonantajia, sillä lausuntojen pyytämistarve riippuu määräysten luonteesta.

Lupamääräykset. Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää tärkeänä ympäristönsuojelulain 51 §:n 2 momenttia, jolla rajataan lupaharkintaa maata-

louden vesiensuojelun osalta. Valiokunta edellyttää, että myös ojitustoiminnan osalta asetuksella rajataan lupaharkinnassa annettavia vesiensuojelumääräyksiä.

Maatalouden vesiensuojelua koskevan 51 §:n 2 momentin erityisen rajauksen perusteena on, ettei ympäristönsuojeluvaatimuksilla vaikeuteta maatalouden ympäristötukijärjestelmään perustuvaa rahoitusta karjasuojille. Metsätalouteen ei liity karjasuojien tapaan EY:n ympäristötukijärjestelmää. Tämän vuoksi ei ole pidetty perusteltuna, että ojitustoiminnasta annettaisiin asetuksia, joiden vaatimustasoa ankarampia määräyksiä ei yksittäisessä tapauksessa saisi asettaa.

Ympäristönsuojelulain ja jätelain päällekkäisyydestä. Maa- ja metsätalousvaliokunta kiinnittää huomiota ympäristönsuojelulainsäädännön ja jätelain päällekkäisyyteen lannan levityksen osalta. Valiokunta edellyttää, että välittömästi selvitetään eläinten lannan varastointia ja käyttöä koskeva lainsäädännöllinen tilanne ja ryhdytään sellaisiin toimenpiteisiin, jotka poistavat säännöksiin mahdollisesti sisältyvät ristiriitaisuudet ja päällekkäisyydet.

Ympäristövaliokunta pitää tärkeänä, että hallitus ryhtyy selvittämään jätelain ja ympäristönsuojelulain päällekkäisyyttä maa- ja metsätalousvaliokunnan esityksen mukaisesti.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Ympäristönsuojelulaki

2 §. Soveltamisala. Valiokunta ehdottaa pykälän 4 momenttia selkeytettäväksi kielellisesti siten, että siinä puhutaan monikossa Suomea sitovista kansainvälisistä merensuojelusopimuksista.

4 §. Yleiset periaatteet. Pykäläehdotus määrittelee ympäristönsuojelun yleiset periaatteet. Periaatteet ovat kansainvälisesti vakiintuneita. Valiokunta pitää niitä nykyaikaiseen ympäristönsuojelulainsäädäntöön kuuluvina ja kannattaa

pykälän hyväksymistä sellaisenaan lukuun ottamatta kielellistä korjausta.

Pykälän yhteydessä valiokunnalle on huomautettu, että ympäristönsuojeluperiaatteiden merkitys jää lupaharkinnassa epäselväksi. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan ja ympäristön kannalta parhaan käytännön periaatteita on lisäksi ehdotettu täsmennettäväksi.

Pykälän tarkoitusta ja sovellettavuutta on kuvattu lakiehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa. Valiokunta toistaa perustelujen keskeiset osat. Niiden mukaan laissa erotetaan toisistaan periaatteet ja velvollisuudet. Periaatteet ohjaavat alemmanasteista normintantoa, kuten myös perustuslakivaliokunnan lausunnossa todetaan. Yksittäisissä soveltamistilanteissa periaatteet ohjaavat tulkintaa. Periaatteita ei täytäntöönpanna sellaisinaan valvonnassa eikä niiden rikkomiseen liity sanktiouhkaa.

Ympäristönsuojelun yleiset periaatteet ovat peruslähtökohtia pilaantumisen ehkäisemiseksi. Periaatteiden noudattaminen ei kuitenkaan ole sellaisenaan luvan myöntämisen itsenäinen edellytys. Tämä ilmenee luvan myöntämisen edellytyksiä ja lupamääräyksiä koskevista ympäristönsuojelulain pykälistä (42 ja 43 §). Luvanvaraisen toiminnan sääntelyn kannalta periaatteet ovat osin vastaavassa asemassa kuin IPPC-direktiivin 3 artiklassa tarkoitetut toiminnan harjoittamisen perusvelvollisuuksien yleiset periaatteet.

Periaatteiden täsmentämisen osalta valiokunta toteaa, että parhaan käyttökelpoisen tekniikan määritelmä sisältyy lakiehdotuksen 3 §:ään. Määritelmä vastaa voimassa olevan ilmansuojelulain määritelmää.

Ympäristön kannalta parhaan käytännön periaatteella tarkoitetaan perustelujen mukaan toimia, joilla voidaan tehokkaasti estää ympäristön pilaantumista ja jotka eivät liity parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Periaate on kirjattu erityisesti Itämeren suojelusopimukseen ja Koillis-Atlantin suojelusopimukseen. Periaate liittyykin ensisijaisesti vesistöjen hajapäästöjen sääntelyyn.

12 §. Eräät toiminnot. Pykälä koskee asetuksen-
antovaltuuksia erikseen lueteltujen toimintojen
ympäristönsuojeluvaatimuksista. Valiokunta eh-
dottaa, että 2 kohdan luetteloon lisätään kiven-
louhimot ja muu kivenlouhinta.

Kiven ottamiseen tarvitaan maa-aineslain lu-
pa. Ympäristönsuojelulain nojalla annettavassa
asetuksessa on tarkoitus säätää, että kivenlouhi-
molla ja tietyn suuruisella kivenlouhintatoimin-
nalla on oltava myös ympäristölupa. Vaikka ym-
päristönsuojelulain säätämisen yhteydessä lu-
vutaan terveydensuojelulain sijoitusluvasta, ki-
venlouhintatoiminta jäisi edelleen kaksinkertai-
seen lupamenettelyyn. Yhä tarvittaisiin maa-ai-
neslain mukainen lupa ja ympäristölupa.

Ympäristönsuojelulakiehdotuksen 30 §:n mu-
kaan 12 §:n 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen toi-
mintojen osalta voidaan säätää, ettei toimintaan
tarvita asetuksessa mainituin edellytyksin ympä-
ristölupaa. Kivenlouhimoiden ja kivenlouhinta-
toiminnan lisääminen 12 §:n 2 kohtaan mahdol-
listaisi siten sen, että asetuksella voidaan säätää
kivenlouhinnan yksityiskohtaisista ympäristön-
suojeluvaatimuksista ja luopua erillisestä ympä-
ristöluvasta. Asetukseen otettavat kivenlouhin-
nan yksityiskohtaiset ympäristönsuojeluvaati-
mukset on otettava huomioon maa-aineslain mu-
kaista lupaa myönnettäessä, sillä maa-aineslain
mukaan lupakäsittelyssä on noudatettava myös
sitä, mitä muualla laissa säädetään. Valiokun-
nan ehdottamalla menettelyllä voidaan näin ke-
ventää kivenlouhinnan osalta lupamenettelyä
heikentämättä kuitenkaan ympäristönsuojelu-
vaatimuksia.

13 §. Moottoriajoneuvot, työkoneet ja laitteet.
Pykäläehdotus sisältää avoimen valtuuden kiel-
tää ja rajoittaa asetuksella työkoneen tai laitteen
markkinoille luovuttamista tai käyttöä. Säännös
on tarkoitettu erityisesti koneiden melu- ja pako-
kaasupäästöjen rajoittamiseen.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa pide-
tään lakiehdotuksen tavallisessa lainsäätämisjär-
jestyksessä säätämisen edellytyksenä sitä, että
asetuksenantovaltuus sidotaan koko pykälän
osalta 2 momentin loppuosassa ilmaistuun edel-

lytykseen, että tällaista sääntelyä vaaditaan jos-
sakin Euroopan yhteisön säännöksessä.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon nojalla
ympäristövaliokunta ehdottaa, että 2 momentin
lopun säännös siirretään uudeksi 3 momentiksi,
jossa viitataan myös pykälän 1 momenttiin.

14 §. Maaperä. Ympäristövaliokunta ehdottaa 2
kohdassa puhuttavaksi saastuneen maa-ainek-
sen sijasta pilaantuneesta maa-aineksesta yhden-
mukaisesti lakiehdotuksessa muualla käytetyn
terminologian kanssa.

Pykäläehdotuksen käsittelyn yhteydessä on
ilmennyt epäselvyyttä siitä, miten ympäristön-
suojelulakiehdotuksen pilaantunutta maaperää
koskevat säännökset muuttavat vesistön pohja-
kerrostumia koskevaa sääntelyä. Asiaa ei ole kä-
sitelty hallituksen esityksen perusteluissa. Tä-
män johdosta valiokunta toteaa seuraavaa.

Ympäristönsuojelulakiehdotuksen 28 §:n 2
momentin 1 kohdan ja vesilain muutosehdotuk-
sen 1 luvun 19 §:n lähtökohtana on, että ruop-
paukseen ja siihen liittyvään läjittämiseen sovel-
letaan vesilain yleisiä vesistöarakentamista kos-
kevia säännöksiä. Vesistön rakentamislupahar-
kinnassa on lisäksi noudatettava vesilain muu-
tosehdotuksen 2 luvun 1 a §:n mukaan soveltu-
vin osin ympäristönsuojelulakia. Ympäristön-
suojelulakiehdotuksen 41 §:n 1 momentin mu-
kaan myös jätelain vaatimukset tulevat tällöin
sovellettaviksi. Muutosehdotukset merkitsevät,
että pilaantuneen pohjakerrostuman nostamista
ja läjittämistä pidetään jätteen käsittelynä. Voi-
massa olevan jätelain 2 §:n 3 momentin mukaan
jätelakia ei sovelleta vesistöjen pohjakerrostu-
miin. Valiokunnalle on arvioitu, että muutosten
merkitys jää vähäiseksi, koska jo voimassa ole-
van vesilain lupaharkinnassa on voitu ottaa huo-
mioon ruoppauksen aiheuttama pilaantuminen.

Pilaantuneiden pohjakerrostumien aiheutta-
maan jatkuvaan kuormitukseen on tällä hetkellä
ollut vaikea puuttua, jos kuormitukseen ei ole
liittynyt pohjan muuttamista. Ympäristönsuoje-
lulakiehdotuksen 90 §:n nojalla voidaan lain
voimaantulon jälkeen pilaantumista aiheuttanut
velvoittaa vastaamaan pilaantumisen vähentämi-
sestä ja tarkkailusta, vaikka toiminta olisi lope-

tettu. Jos luvassa ei ole ollut tarvittavia määräyksiä pohjakerrostumien aiheuttaman kuormituksen vähentämiseksi, määräyksiä voidaan antaa jälkikäteen.

Ongelmaksi edelleen jää jo vuosikymmeniä sitten tapahtuneiden päästöjen haitta-aineiden sedimentoituminen ja siitä aiheutuva jatkuva kuormitus. Vastuuta kuormituksen lopettamisesta ei ole perusteltua ulottaa taannehtivasti päästön aiheuttajaan, joka on toiminut aiemman lain mukaisesti. Ei ole myöskään perusteltua, että vastuu kohdistettaisiin vesialueen haltijaan. Valiokunnalle on esitetty, että asia voitaisiin ratkaista laajentamalla jätelain 35 §:n mukaista valtion jätehuoltotyön soveltamisalaa siten, että jätehuoltotoita voitaisiin toteuttaa myös pohjakerrostumien aiheuttaman pilaantumisen ehkäisemiseksi, jos pilaantumisen aiheuttajaa ei voida velvoittaa ympäristönsuojelulain nojalla pilaantumisen ehkäisemiseen tai pohjakerrostumien puhdistamiseen. Tällaisen säännösmuutoksen valtiontaloudellisia vaikutuksia ei ole kuitenkaan vielä selvitetty.

Valiokunta pitää tärkeänä, että vanhojen pohjasedimenttien puhdistamista valtion jätehuoltotöinä selvitetään ja selvityksen pohjalta harkitaan tarvittavia lainsäädännön muutoksia.

Tässä yhteydessä valiokunta on kiinnittänyt huomiota myös siihen, että vesilain 4 luvun 6 §:n mukaan valtioneuvosto voi antaa säännöksiä Suomen aluevesillä tapahtuvasta ruoppausmassojen sijoittamisesta. Sääntelyn laajentaminen koskemaan myös sisävesistöjen pohjakerrostumia on tarpeen. Tästä syystä valiokunta ehdottaa lisättäväksi 14 §:ään uuden 2 momentin, jonka mukaan valtioneuvosto voi tarvittaessa antaa maaperässä olevien haitta-aineiden suurimmista sallituista pitoisuuksista ja pilaantuneen maa-aineksen käsittelystä asetuksia, jotka koskevat soveltuvin osin myös vesistön pohjakerrostumia.

15 §. Aineet, valmisteet ja tuotteet. Lakiehdotuksen 15 §:n nojalla asetuksella voidaan rajoittaa aineen, valmisteiden tai tuotteen valmistusta, maahantuontia, markkinoille luovuttamista, maasta vientiä, luovuttamista tai käyttöä taikka kieltää ne. Asetuksenantovaltuus on pykälässä

kytketty erityiseen terveys- tai ympäristöhaitta-edellytykseen.

Perustuslakivaliokunta katsoo lausunnossa, että valtuutussäännöstä on täsmennettävä, jotta lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Lakitekstissä tulee pyrkiä mainitsemaan sellaiset tyypilliset aineet, valmisteet ja tuotteet, joita säännös koskee, minä lisäksi säännöksessä tulee mainita, että valtuutta voidaan laajentaa koskemaan muita aineita, valmisteita ja tuotteita kuvaamalla niiden käytöstä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan ihmansuojelulain valtuutussäännösten nojalla on tähän mennessä annettu määräyksiä ilmakehän otsonikerrosta tuhoavista CFC-aineista sekä polttoaineiden koostumuksesta. Tarkoituksena on, että valtioneuvosto voi jatkossakin antaa asetuksella säännöksiä tällaisten aineiden käytöstä aiheutuvien päästöjen vähentämiseksi.

Esityksen perusteluihin ja perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten ympäristövaliokunta ehdottaa pykälän johdantolauseen muutettavaksi muotoon "*Jos polttoaineen tai ilmakehään haitallisesti vaikuttavan aineen, valmisteiden tai tuotteen käytöstä syntyy päästöjä, joista voidaan perustellusti arvioida aiheutuvan terveyshaittaa tai ympäristön pilaantumisen vaaraa, valtioneuvosto voi asetuksella säätää:*".

Valiokunnan ehdottamassa muodossa pykälästä käy selvästi ilmi myös se, ettei valtuus ulotu esimerkiksi päivittäiskäytössä olevan tuotteen käytön kieltämiseen, koska tällaisesta tuotteesta ei yleensä voida katsoa aiheutuvan päästöjä.

19 §. Kunnan ympäristönsuojelumääräykset. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa todetaan, että kunnan ympäristönsuojelumääräyksiin liittyvät valtiosääntökysymykset kytkeytyvät vaatimukseen perusoikeusrajoitusten laintasoisuudesta sekä niiden täsmällisyydestä ja tarkkaraajaisuudesta. Lausunnossa esitettävien perusteiden perustuslakivaliokunta katsoo, ettei pykälän hyväksymiselle tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä ole estettä. Valiokunta pitää kuitenkin tärkeänä, että kunnalliset määräykset nimenomai-

sesti sidotaan 10 §:n tavoin ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen ja vähentämiseen ja siten myös 3 §:n määritelmään ympäristön pilaantumisesta.

Ympäristövaliokunta pitää ympäristönsuojelulain 19 §:ää ehdotetussa muodossaan lainsäädäntöteknisesti selkeänä. Ehdotuksen 1 momentin mukaan "Kunnanvaltuusto voi antaa tämän lain täytäntöönpanemiseksi tarpeellisia paikallista olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä, jotka koskevat muuta kuin tämän lain mukaan luvanvaraista toimintaa taikka 61—62 §:n tai 78 §:n mukaan ilmoitusvelvollista toimintaa tai puolustusvoimien toimintaa (*kunnan ympäristönsuojelumääräykset*)".

Jos säännökseen lisätään viittaus ympäristönsuojelun ehkäisemiseen ja vähentämiseen, siitä tulee vaikeaselkoinen. Ympäristövaliokunta katsoo lisäksi, että 1 momentin ilmaus "tämän lain täytäntöönpanemiseksi tarpeellisia" määräyksiä kattaa myös perustuslakivaliokunnan esittämän viittauksen lakiehdotuksen 10 §:ään.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa kiinnitetään vielä huomiota 19 §:n 5 momenttiin. Sen mukaan ympäristönsuojelumääräyksiä ei sovelleta, jos ne ovat ristiriidassa "tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten" kanssa. Perustuslakivaliokunnan mielestä ehdotus on soveltamisalan suppeuden vuoksi ongelmallinen hallitusmuodon 92 §:n 2 momentin ja uuden perustuslain 107 §:n valossa, jotka koskevat alemmanasteisten säädösten suhdetta yleensä lakeihin (ja myös perustuslakiin). Perustuslakivaliokunta pitää hyvin kyseenalaisena, onko syytä säätää tällaista sisällöltään lopultakin harhaan johtavaan säännösty.

Saadun selvityksen mukaan säännöksellä on ollut tarkoitus ilmaista kunnallisten ympäristönsuojelumääräysten alisteisuus lainsäädäntöön nähden, ei säätää normihierarkiasta. Kun säännöksen tarkoitus jää epäselväksi, ympäristövaliokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten momentin poistettavaksi.

21 §. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ympäristövaliokunta ehdottaa pykälään tehtä-

väksi lakitekni- sen korjauksen, jossa sanat "hallinnollinen pakko" muutetaan vakiintuneen terminologian mukaisesti hallintopakoksi.

23 §. Ympäristölupaviranomaiset. Valiokunta ehdottaa pykälään tehtäväksi kielellisiä korjauksia.

28 §. Yleinen luvanvaraisuus. Lakiehdotuksen 28 §:n mukaan ympäristölupa on saatava ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan. Luvanvaraisista toiminnoista säädetään tarkemmin asetuksella. Luettelo toiminnoista ilmenee esityksessä olevan ympäristönsuojeluasetusluonnoksen 1 §:stä.

Säätelyn havainnollisuuden lisäämiseksi perustuslakivaliokunta esittää harkittavaksi, että 28 §:ssä mainitaan ympäristönsuojeluasetusluonnoksen 1 §:n numerokohdissa ilmaistut toiminnot ja että tällaiset toiminnot säädetään laissa luvanvaraisiksi esimerkeiksi siten kuin asetuksessa tarkemmin säädetään.

Ympäristövaliokunta ei kannata perustuslakivaliokunnan harkinnanvaraista esitystä. Asetusluonnoksen 1 §:n numeroituihin kohtiin sisältyy viimeisenä avoin kohta "muut toiminnot". Tästä seuraa, ettei toimintojen luetteloa saataisi laissa kattavaksi, vaan luvanvaraisten toimintojen laajuus määräytyisi kuitenkin viime kädessä vasta asetuksen perusteella.

Pykälän 3 momentin mukaan luvan saaneen toiminnan päästöjä lisäävään tai muuhun olennaiseen muuttamiseen on oltava ympäristölupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos muutos ei lisää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia tai riskejä eikä lupaa muutoksen vuoksi ole tarpeen muuttaa.

Ympäristövaliokunta ehdottaa momenttia selvennettäväksi kielellisesti. Lisäksi valiokunta kiinnittää huomiota momentin tulkintaan. Perustelujen mukaan säännös vastaa nykyistä ympäristölupamenettelyä, jota koskeva pitkäaikainen hallinto- ja oikeuskäytäntö muodostaa pohjan lain tulkinnalle. Valiokunta korostaa tapauskohtaisen harkinnan huolellisuutta sen suhteen, edellytetäänkö toiminnan osittaisen muuttami-

sen johdosta uutta lupaa vai riittääkö olemassa olevan luvan tarkistaminen.

36 §. *Lausunnot.* Ympäristövaliokunta ehdottaa pykälän kirjoitettavaksi lakiteknisesti selkeämpään muotoon siten, että 1 momentissa säädetään lausuntojen pyytämisestä ympäristönsuojelun etua valvovilta viranomaisilta, 2 momentissa lausuntojen pyytämisestä muuta yleistä etua valvovilta viranomaisilta ja lupaharkinnan kannalta muista tarpeellisista lausunnoista sekä 3 momentissa muista lupaviranomaisen tarpeelliseksi katsomista lausunnoista ja selvityksistä.

Näin kirjoitettuna pykälän 1 ja 2 momentti koskevat lupa-asian ratkaisemiseksi pakollisten lausuntojen pyytämistä ja 3 momentti lupaviranomaisen harkinnanvaraisia lausuntoja ja selvityksiä.

Valiokunta ehdottaa lisäksi, että ympäristölupaviranomaisen velvollisuus hankkia lausunto alueelliselta ympäristökeskukselta rajataan selvyiden vuoksi sellaiseen ympäristökeskukseen, jonka toimialueella toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä.

38 §. *Lupahakemuksesta tiedottaminen.* Ehdotuksen mukaan lupaviranomaisen on tiedotettava lupahakemuksesta kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan asianomaisten kuntien ilmoitustauluilla siten kuin julkisista kuulutuksista annettu laissa säädetään.

Valiokunta ehdottaa säännökseen sisällytettäväksi sanan "vähintään", jotta myös kolmeakymmentä päivää pitempi kuuluttamisaika tulee mahdolliseksi.

41 §. *Lupaharkinnan perusteet.* Valiokunta ehdottaa 2 momenttiin tehtäväksi säädösteknisen korjauksen.

45 §. *Jäte- ja jätehuoltomääräykset.* Valiokunta ehdottaa pykälän 1 momentin viittaus-säännöksen kirjoitettavaksi selvempään muotoon.

51 §. *Lupamääräyksen suhde asetukseen.* Pykäläehdotuksen mukaan lupamääräys voi olla ympäristönsuojelulain tai jätelain nojalla annettuun

asetukseen sisältyvää yksilöityä ympäristönsuojeluvaatimusta ankarampi luvan myöntämisen edellytysten täyttämiseksi, asetuksella annettun ympäristön laatuvaatimuksen turvaamiseksi tai vesien suojelemiseksi.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa todetaan, että pykälä antaa lupaviranomaiselle yksittäisessä tapauksessa vallan poiketa asetuksesta. Tällainen ehdotus on selvästi vastoin perustuslakia. Lausunnossa katsotaankin, että lupaviranomaisen ankaroitamisvalta tulee liittää ainoastaan sellaisiin tapauksiin, joissa asetuksella säädetystä ympäristönsuojeluvaatimuksesta itsestään käy ilmi, että se on tarkoitettu vähimmäisvaatimukseksi, taikka osoittaa jo laissa, mitkä valtuutussäännösten nojalla annetuista asetusten säännöksistä ovat sellaisia ympäristönsuojellisia vähimmäisvaatimuksia, joita ankaramman lupamääräyksen viranomaisen voi yksittäistapauksessa antaa. Lakiehdotuksen täsmen-täminen tältä osin on edellytys sille, että se voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon nojalla ympäristövaliokunta ehdottaa, että pykälän 1 momentin johdantolause muutetaan kuulumaan: "Lupamääräys voi olla tämän lain tai jätelain nojalla annettuun asetukseen sisältyvää yksilöityä ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimusta ankarampi:". Lisäksi valiokunta ehdottaa pykälän otsikon muutettavaksi siten, että siinä puhutaan lupamääräyksen suhteesta asetuksen vähimmäisvaatimukseen.

55 §. *Luvan voimassaolo ja tarkistaminen.*

Valiokunta ehdottaa 1 momenttiin kielellistä korjausta.

58 §. *Luvan muuttaminen.* Lakivaliokunnan lausunnossa huomautetaan, että pykälän 2 momentti on lakiehdotuksen viimeistelyvaiheessa saanut virheellisen sisällön. Tarkoituksena on ollut säilyttää vesilain 16 luvun 24 §:n 4 momentin mukainen mahdollisuus, että luvassa asetettuja, usein alustavan vahinkoselvityksen varassa olevia kalatalousvelvoitteita tai -maksuja myöhemmin viran puolesta muutetaan erillisen korvaus-

menettelyn yhteydessä, jos tuossa menettelyssä on saatu myös velvoitteeseen tai maksuun vaikuttavaa tarkempaa selvitystä. Momentti tulisi-kin muuttaa vesilain ilmaisua vastaavaksi.

Lakivaliokunnan lausuntoon viitaten ympäristövaliokunta ehdottaa, että momentin ilmaus "*luvun muuttamisen yhteydessä* ottaa viran puolesta käsiteltäväksi" muutetaan vesilakia vastaavaksi ilmaukseksi "*samalla* ottaa viran puolesta käsiteltäväksi".

73 §. Korvausasian käsittely. Pykälä sisältää säännökset niistä tilanteista, jolloin vesien pilaantumista koskeva asia voi tulla käsiteltäväksi kärjäoikeudessa. Pykälän 1 momentin mukaan kärjäoikeudessa ratkaistaan aina rikoksesta aiheutuneiden vahinkojen korvaaminen. Jos sama vahinko on ennätetty vaatia korvattavaksi ympäristölupavirastossa, lupaviraston on jätettävä korvaushakemus tutkimatta. Pykälän 2 momentin mukaan kärjäoikeuden on jätettävä tutkimatta kanteella vireille tullut korvausasia, jos samaa asiaa koskeva korvausasia on jo tullut vireille ympäristölupavirastossa.

Lakivaliokunnan lausunnossa todetaan, että kärjäoikeudessa alkanut korvausasian käsittely voi muutoksenhaun johdosta jatkua hovioikeudessa ja korkeimmassa oikeudessa. Tämän vuoksi on syytä tarkentaa sanan "kärjäoikeus" käyttöä pykälän eri momenteissa ja vaihtaa pykälän 1 ja 2 momentin keskinäistä järjestystä. Pykälän 1 (2) momenttia on syytä selkeyttää lisäksi niin, että asian vireilletulon ajankohta ratkaisee sen, käsittelee asian kärjäoikeus vai lupaviranomainen. Pykälän 2 (1) momenttia lakivaliokunta ehdottaa selkeytettäväksi rikosasioiden oikeudenkäynnistä annettuja säännöksiä vastaavaksi.

Ympäristövaliokunta ehdottaa 73 §:ää muutettavaksi lakivaliokunnan esittämällä tavalla 1 momenttia lukuun ottamatta.

Muutettavaksi ehdotetun 1 momentin mukaan "Kärjäoikeuden on jätettävä tutkimatta kanteella vireille tullut vahingonkorvausvaatimus, jos samasta asiasta johtuva korvausasia on tullut *aikaisemmin* vireille lupaviranomaisessa".

Hallituksen esityksen mukaan ympäristönsuojelulain 73 §:n säännösten tarkoituksena on estää korvausprosessien vireillepano yleisessä tuomioistuimessa, jollei korvausvaatimuksen käsittely selvästi kuulu lainkäytön piiriin. Lupa-
viranomaisten toimivalta korvauskysymyksissä on muilta osin tarkoitettu ensisijaiseksi ja laajemmaksi kuin kärjäoikeuden toimivalta.

Ympäristönsuojelulain 71 ja 72 §:n nojalla ympäristölupavirasto on toimivaltainen ratkaisemaan ns. vanhat vahingot, ennakoimattomat vahingot ja luvasta poiketen aiheutetut vahingot. Ympäristölupaviraston toimivaltaa ei kuitenkaan ole määritelty yksinomaiseksi, mistä johtuu, että tämän tyyppisiä vahinkoja koskeva asia voitaisiin käsitellä myös kanteella vireille saatettuna vahingonkorvausasiana kärjäoikeudessa.

Esimerkiksi sellainen vanha vahinko, joka ei ole tullut esille ympäristönsuojelulain 71 §:n mukaisesti lupa-asian käsittelyssä tai josta ei ole vaadittu tuolloin korvausta, voitaisiin vaatia korvattavaksi kanteella. Kanne voi olla vireillä kärjäoikeudessa myös siitä syystä, että lupa-asia ei ole tullut vireille lupaviranomaisessa. Jälkimmäisessä tilanteessa kärjäoikeudessa aikaisemmin vireille tulleen erillisen korvausvaatimuksen yhdistäminen lupa-asian käsittelyyn ympäristölupavirastossa olisi tarkoituksenmukaista ympäristövahinkojen kokonaisuuden arvioimiseksi. Näin vältettäisiin myös ristiriitaisten ratkaisujen syntyminen ja turvattaisiin asian-
tuntevampi käsittely.

Lakivaliokunnan ehdottaman "aikaisemmin"-sanan lisääminen 1 momenttiin saattaa edellä mainituista syistä antaa väärän kuvan korvausasian vahingonkärsijälle siitä, että kärjäoikeuden ja ympäristölupaviranomaisten toimivalta olisi samanlaatuinen, rinnakkainen ja vaihtoehtoinen. Ko. sanan lisääminen voi johtaa myös lain soveltajia harhaan sikäli, ettei kiinnitetä riittävää huomiota omaan toimivaltaan. Kärjäoikeuden, samoin kuin ympäristölupaviraston, tulee jättää tutkimatta korvausvaatimus, joka ei kuulu sen toimivaltaan riippumatta siitä, missä järjestyksessä samaperusteiset korvausvaatimukset ovat tulleet ensiasteessa vireille.

Edellä olevan perusteella ympäristövaliokunta esittää, että 73 §:n 1 momentti (HE:n 2 mom.) hyväksytään hallituksen esittämässä muodossa.

78 §. Maaperän puhdistaminen. Ympäristövaliokunta ehdottaa pykälän 1 momentin 1 kohtaa korjattavaksi kielellisesti.

83 §. Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus. Pykälän 3 momentin mukaan tarkastustoimenpiteitä ei saa tehdä kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa, ellei toimenpiteiden suorittaminen ole tarpeen hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojelemiseksi.

Perustuslakivaliokunta huomauttaa lausunnossaan, että kotirauhan piiriin ulottuvien toimenpiteiden edellytyksenä on hallitusmuodon 8 §:n perusteella toimenpiteiden välttämättömyys perusoikeuksien turvaamiseksi. Perustuslakivaliokunta katsoo, että ehdotus on tältä osin yhdenmukaistettava perustuslain kanssa.

Perustuslakivaliokunnan lausunnon nojalla ympäristövaliokunta ehdottaa, että pykälän 3 momentissa korvataan sana "tarpeen" sanalla "välttämätöntä".

84 §. Rikkomisen tai laiminlyönnin oikaiseminen. Ympäristövaliokunta ehdottaa pykälän 1 momentin 4 kohtaan lisättäväksi sanan "toiminnanharjoittaja", jotta säännöksestä käy ilmi, kehen lupa- tai valvontaviranomainen voi siinä tarkoitetun määräyksen kohdistaa.

87 §. Ympäristöministeriön kielto- tai velvoittamispäätös. Ympäristövaliokunta ehdottaa 1 momentin 4 kohtaa korjattavaksi siten, että siitä ilmenee, että velvoite voidaan kohdistaa säännöksen rikkojaan.

95 §. Valvontaa koskevat tarkemmat säännökset. Pykäläehdotuksen 1 momentin mukaan ympäristöministeriö voi säätää asetuksella tarkemmin lain edellyttämistä tarkastuksista ja valvonnasta.

Perustuslakivaliokunta pitää tarkastusvaltuuksien perusoikeuskytkentöjen vuoksi valtiosääntöoikeudellisesti asianmukaisena, että ky-

seinen asetuksenantovaltuus rajataan sanallises-tikin tarkastusten teknistä toteuttamista koskeviin seikkoihin.

Ympäristövaliokunta ehdottaa 1 momenttiin täsmennystä, jonka mukaan asetuksella voidaan säätää tämän lain edellyttämien tarkastusten suorittamisesta ja valvonnan järjestämisestä.

100 §. Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus. Ehdotetun pykälän mukaan toimintaa ei saa aloittaa tai muuttaa ennen kuin siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen. Valitus korvauksesta ei estä toiminnan aloittamista. Lakivaliokunnan lausunnossa todetaan, että lainvalmistelun aikana on jäänyt selvittämättä, miten ympäristönsuojelulain lupaviranomaisten antamat korvauspäätökset pannaan täytäntöön.

Ulosottolain 3 luvun 1 §:n mukaan ulosotto-laissa säädetyssä järjestyksessä pannaan täytäntöön muun ohella päätös, jonka "hallintotuomioistu-in, valtioneuvosto, ministeriö, keskusvirasto tai lääninhallitus on antanut". Ympäristönsuojelulain mukaisista valtion lupaviranomaisista kumpikaan ei ole keskusvirasto, mitä ulosottolaki nimenomaan edellyttää. Lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi määrätä pienten vesistöjen pilaamisen osalta korvauksia. Näin ollen voi jäädä epäselväksi, soveltuvatko ulosottolain 3 luvun 1 §:n säännökset ympäristölupaviranomaisen ratkaiseman korvauspäätöksen täytäntöönpanoon.

Tulkinnanvaraisten tilanteiden välttämiseksi lakivaliokunta ehdottaa, että 100 §:ään lisätään uusi 2 momentti, jonka mukaan lupaviranomaisen lainvoimaisen päätöksen täytäntöönpanosta on, siltä osin kuin on kysymys lain 11 luvun säännösten perusteella määräytyistä korvauksista tai 49 §:n nojalla myönnetystä käyttöoikeudesta ja siitä maksettavasta korvauksesta, soveltuvin osin voimassa, mitä lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta säädetään.

Ympäristövaliokunta ehdottaa pykälään lisättäväksi lakivaliokunnan lausunnon mukaisen 2 momentin.

101 §. Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta. Ympäristövaliokunta ehdottaa pykälään tehtäväksi kirjoitusteknisen korjauksen.

105 §. Käsittelymaksut. Pykäläehdotuksen 1 momentin mukaan ympäristönsuojelulain mukaisen luvan, ilmoituksen tai muun asian käsitteystä valtion viranomaisissa voidaan periä maksu, jonka suuruutta määrättäessä noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaissa ja sen nojalla annettavassa ympäristöministeriön päätöksessä säädetään.

Saadun selvityksen mukaan momentissa on tarkoitus säätää, että maksusta voidaan säätää maksuperustelain nojalla annettavassa ympäristöministeriön asetuksessa eikä päätöksessä. Ympäristövaliokunta ehdottaa momentin korjattavaksi tällä tavoin.

2. Laki ympäristölupavirastosta

1 §. Toimiala ja asema. Valiokunta ehdottaa pykälän 2 momenttia korjattavaksi kielellisesti.

4 §. Kelpoisuusvaatimukset. Ympäristövaliokunta ehdottaa pykälän terminologian kirjoitettavaksi voimassa olevaa lainsäädäntöä vastaavaksi.

3. Laki vesilain muuttamisesta

9 luvun 8 §. Pykälä koskee pohjaveden muuttamiseen ja käyttämiseen tarvittavaa lupaa. Pykälän 2 momentissa säädetään luvan epäämisperusteista. Niihin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan lupaa ei saisi myöntää myöskään silloin, kun toimenpiteen seurauksena pohjavesi tärkeällä tai muulla pohjaveden hankintaan tai käyttöön soveltuvalla pohjavesialueella voisi käydä terveydelle vaaralliseksi tai sen laatu muutoin olennaisesti huonontua, eikä näitä vaikutuksia voitaisi toimenpiteen yhteydessä suoritettavien järjestelyin estää. Muutos on yhteydessä vesilain 1 luvun 18 §:ään tehtävään muutokseen.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan tarkoituksena ei ole ollut muuttaa olemassa ole-

vaa pohjavesien suojelun tasoa. Tavoitteena on ollut lähinnä selkeyttää voimassa olevaa lainsäädäntöä.

Asiaa ympäristövaliokunnassa käsiteltäessä on käynyt ilmi, että ehdotetun vesilain 1 luvun 18 pykälän ja 9 luvun 8 pykälän säännöksiä on mahdollista tulkita siten, että niillä muutetaan olennaisesti olemassa olevaa sääntelyjärjestelmää. Muutosten voidaan tulkita lieventävän pohjavesien muuttamiskieltoa siten, että pilaamiskiellossa tarkoitettujen seurausten aiheuttaminen olisi ympäristölupaviraston luvalla sallittua tärkeiden ja muiden vedenhankintaan soveltuvien pohjavesialueiden ulkopuolella. Tämä koskisi esimerkiksi kalliopohjavesiä, luokkaan III luokiteltuja pohjavesialueita sekä haja-asutuksen vedenhankintaa. Mahdollisia tilanteita, joissa pohjaveden laatu on muuttunut pilaamiskiellossa tarkoitettulla tavalla, ovat mm. ojitukset, maa-ainesten otto tai maaleikkaukset pohjavesialueiden reunoilla olevilla suoalueilla, jolloin humuspitoinen suovesi on päässyt virtaamaan pohjavesiesiintymään. Pilaantumista aiheuttavina tällaiset hankkeet ovat kuitenkin olleet varsin harvinaisia. Yleinen pilaamiskielto on ollut lähinnä ennalta ehkäisevä seikka, joka on tullut ottaa huomioon hankkeiden suunnittelussa.

Ympäristövaliokunta pitää perusteltuna, että nykyinen oikeustila pohjavesien suojelun osalta säilytetään. Tästä syystä ympäristövaliokunta ehdottaa, että tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi vesilain 9 luvun 8 §:n säännöksessä vielä viitataan ympäristönsuojelulain 8 §:ään, joka koskee pohjaveden yleistä pilaamiskieltoa.

17 luku 1 §. Pykäläehdotus koskee valitusoikeutta ympäristölupaviranomaisen päätökseen.

Ympäristövaliokunta ehdottaa pykälän 2 momenttia kirjoitettavaksi lainsäädäntöteknisesti selkeämpään muotoon siten, että 1 kohta koskee asianosaisen valitusoikeutta, 2 kohta yhdistyksen ja säätiön valitusoikeutta, 3 kohta kunnan valitusoikeutta, 4 kohta ympäristönsuojeluviranomaisen valitusoikeutta ja 5 kohta muun yleistä etua valvovan viranomaisen valitusoikeutta.

Näin muutettuina vesilain valitusoikeutta koskevat säännökset ovat yhdenmukaiset ympäristönsuojelulain vastaavan säännöksen (97 §) kanssa.

17 luku 2 §. Ehdotettu pykälä koskee kuulemista ympäristölupaviraston päätöksestä tehdyn valituksen johdosta. Säännösehdoituksessa edellytetään, että tieto valituksesta on annettava siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetuissa laissa säädetään.

Ympäristövaliokunta ehdottaa, että säännökseen lisätään "ellei tämä ole ilmeisen tarpeeton". Vastaavanlainen säännös sisältyy myös ympäristönsuojelulakiin.

17 luvun 3 §. Pykälän 3 momentti koskee kuulemista kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksestä tehdyn valituksen johdosta. Valiokunta ehdottaa momenttiin tehtäväksi vastaavanlaisen muutoksen kuin edellä 17 luvun 2 §:ään.

17 luvun 5 ja 6 §. Ehdotettu 5 § koskee perustevalitusta laittomasta maksuunpanosta. Tämä säännös ei sovi alaotsikon "Muutoksenhaku ojitustoimituksen päätökseen" alle.

Ympäristövaliokunta ehdottaa, että vesilakiehdotuksen 17 luvun 5 ja 6 §:n järjestystä vaihdetaan ja että perustevalitusta koskevalle pykälälle annetaan oma alaotsikko "Perustevalitus".

17 luvun 9 §. Pykäläehdotus koskee Vaasan hallinto-oikeuden oikeutta määrätä päätöksen täytäntöönpanokelpoisuudesta valituksesta huolimatta, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden vahinkojen, haittojen ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan ehtojen muuttaminen voi aiheuttaa.

Ympäristönsuojelulakiehdotuksen 101 §:ssä, joka koskee lupaviranomaisen oikeutta määrätä päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta, ehdotetaan säädettäväksi, ettei vakuuden asettamisvelvollisuus koske valtiota tai sen laitosta eikä kuntaa tai kuntayhtymää.

Ympäristövaliokunta ehdottaa, että vastaavanlainen säännös otetaan myös vesilakiehdotuksen 17 luvun 9 §:ään.

21 luvun 2 §. Ympäristövaliokunta ehdottaa, että 1 momentin 1 kohdan lopusta poistetaan tarpeettomana ja osin harhaan johtavana sana "tai".

21 luvun 8 §. Vesilain 21 luvun 8 §:n muutosehdotukseen sisältyvät säännökset siitä, että ympäristölupaviraston on ilmoitettava kiinteistörekisterin pitäjälle kiinteistörekisteriin merkitsemistä varten päätöksestä, jolla on myönnetty pykälässä määritelty oikeus toisen omistamaan alueeseen taikka jolla jokin alue on määrätty suojaluokaksi tai sen käyttöä on muutoin rajoitettu.

Uuden maankäyttö- ja rakennuslain yhteydessä on annettu laki kiinteistörekisterilain muuttamisesta (323/1999) ja laki kiinteistönmuodostamislain muuttamisesta (322/1999), jotka tulevat voimaan 1.1.2000. Nämä lait muuttavat kiinteistörekisterin pitäjien (maanmittaustoimistot, kunnalliset kiinteistörekisterin pitäjät) alueellista toimivaltaa kiinteistörekisterin pitämiseen ja kiinteistötoimitusten suorittamiseen liittyvissä tehtävissä. Muutoksia ei ole otettu huomioon hallituksen esitystä laadittaessa. Tämän vuoksi ehdotettua vesilain 21 luvun 8 §:ää on tarpeen tarkistaa vastaamaan kiinteistörekisterin pitäjien alueellista ja asiallista toimivaltaa.

Samalla valiokunta ehdottaa 8 §:n 1 momentin säännöstä tarkistettavaksi siten, että tilaan kuuluvan vesivoiman sijasta puhutaan kiinteistöön tai yhteiseen alueeseen kuuluvasta vesivoimasta. Tämä on tarpeen sen vuoksi, että vesivoima voi kuulua myös muunlaiseen kiinteistöön kuin tilaan taikka myös kiinteistöjen yhteiseen alueeseen.

Edelleen valiokunta ehdottaa 1 momentin säännöstä erityisen kiinteistötoimituksen suorittamisesta tarkistettavaksi vastaamaan kiinteistönmuodostamislain säännöksiä siitä, että määräyksen tällaisen toimituksen suorittamiseen antaa asianomainen kiinteistörekisterin pitäjä ja että tällainen toimitus on luonteeltaan kiinteistönmuodostamislainsäädännön tarkoittama kiinteistömääritys.

Edellä 1 momenttiin ehdotetut muutokset kiinteistön rekisterinpitäjän alueelliseen ja asialliseen toimivaltaan johtavat siihen, että hallituksen esityksen mukainen pykälän 3 momentti tulee tarpeettomaksi. Valiokunta ehdottaakin sen poistettavaksi.

Lakiteknisistä syistä valiokunta ehdottaa velisakiehdotuksen 21 luvun 8 §:n muutettavaksi kokonaan eikä vain 1—4 momentin osalta, kuten hallituksen esityksessä.

14. Laki maankäyttö- ja rakennuslain 134 §:n muuttamisesta

153 §. Rakennuksen käyttöönotto . (Uusi) . Ympäristövaliokunta ehdottaa tässä yhteydessä muutettavaksi myös maankäyttö- ja rakennuslain 153 §:n 3 momenttia siten, että siinä viitataan ympäristönsuojelulakiin ympäristölupamennettelylain sijasta.

Ehdotetun muutoksen johdosta olisi myös lain nimikettä ja johtolausetta tarkistettava.

22. Laki korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain muuttamisesta

Valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen johtolauseeseen ja 2 a §:ään tehtäväksi kirjoitusteknisiä korjauksia.

26. Laki maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta

26 § . Hallituksen esitys ei sisällä muutosehdotusta lain 26 §:n 2 momentin tarkistamiseksi. Lakivaliokunnan lausunnossa huomautetaan, että kyseiseen momenttiin on tarpeen tehdä muutoksenhakujärjestelmän muuttamisesta johtuvat tekniset tarkistukset.

Lakivaliokunnan lausunnon nojalla ympäristövaliokunta ehdottaa maksuttomasta oikeuden-

käynnistä annetun lain 26 §:n 2 momenttia muutettavaksi siten, että siitä poistetaan maininta velisioikeudesta.

Ehdotetun muutoksen johdosta myös lain nimikettä ja johtolausetta olisi tarkistettava.

28. Laki ympäristönsuojelulainsäädännön voimaannpanosta

Valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 24 §:ään tehtäväksi kirjoitusteknisen korjauksen.

Säättämisjärjestys

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan edellyttänyt ympäristönsuojelulakiehdotukseen 13, 15, 51 ja 83 §:stä tekemiensä valtiosääntöoikeudellisten huomautusten asianmukaista huomioon ottamista sen edellytyksenä, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ympäristövaliokunta ehdottaa mainittujen pykälien muuttamista perustuslakivaliokunnan lausunnossa edellytetyllä tavalla ja lakiehdotusten hyväksymistä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:ssä säädettyssä järjestyksessä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ympäristövaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että 4.—13., 15.—21., 23.—25. ja 27. lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina,

että 1.—3., 14., 22., 26. ja 28. lakiehdotukset hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset) ja

että hyväksytään kolme lausumaa (Valiokunnan lausumaehdotukset) .

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Ympäristönsuojelulaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §
(Kuten HE)

2 §

Soveltamisala

(1—3 mom. kuten HE)

Tätä lakia sovellettaessa on noudatettava, mitä Suomea sitovissa kansainvälisissä merensuojelusopimuksissa määrätään. Ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi on lisäksi noudatettava, mitä muussa laissa säädetään.

3 §
(Kuten HE)

4 §

Yleiset periaatteet

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on periaatteena, että

1) haitalliset ympäristövaikutukset ehkäistään ennakolta tai, milloin haitallisten vaikutusten syntymistä ei voida kokonaan ehkäistä, rajoitetaan ne mahdollisimman vähäisiksi (*ennalta-ehkäisyyn ja haittojen minimoinnin periaate*);

(2—4 kohta kuten HE)

(2 mom. kuten HE)

5—9 §
(Kuten HE)

2 luku

Asetukset ja määräykset

10 ja 11 §
(Kuten HE)

12 §

Eräät toiminnot

Valtioneuvosto voi sen lisäksi, mitä 11 §:ssä säädetään, asetuksella säätää:

(1 kohta kuten HE)

2) polttoaineteholtaan alle 10 megawatin sähköä tai lämpöä tuottavan laitoksen tai kattilalaitoksen, asfalttiaseman, kivenmurskaamon, *kivenlouhimon tai muun kivenlouhinnan* ja polttonesteiden jakeluaseman sekä muun näihin rinnastettavan toiminnan päästöjen vähentämiseksi tarpeellisista menetelmistä, laitteista, rakennuksista, rakennelmista ja toimintojen sijoittumiseen liittyvistä ympäristönsuojeluvaatimuksista, jos päästöjen ehkäisemiseen kyseisellä toimialalla voidaan yleensä soveltaa yhdenmukaisia ympäristönsuojelutoimia;

(3 ja 4 kohta kuten HE)

13 §

Moottoriajoneuvot, työkoneet ja laitteet

(1 mom. kuten HE)

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa asetuksessa voidaan säätää, että työkonen tai laitteen markkinoille luovuttajan tulee hankkia tyyppihyväksyntä tai osoittaa asetuksessa tarkemmin säädettävällä tavalla, että työkone tai laite täyttää asetuksen vaatimukset. (*Poist.*)

Tämän pykälän 1 momentin 2 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitettu asetus voidaan antaa vain, jos Euroopan yhteisön säädöksissä sitä edellytetään. (Uusi)

14 §

Maaperä

Valtioneuvosto voi asetuksella säätää:

(1 kohta kuten HE)

2) *pilaantuneen* maa-aineksen käsittelystä ja eristämisestä, puhdistamisen teknisistä vaatimuksista ja puhdistusmenetelmistä sekä tarkkailusta ja valvonnasta.

Valtioneuvosto voi antaa 1 momentissa tarkoitettuja asetuksia, jotka koskevat soveltuvin osin myös vesistön pohjakerrostumia. (Uusi)

15 §

Aineet, valmisteet ja tuotteet

Jos *polttoaineen tai ilmakehään haitallisesti vaikuttavan aineen, valmisteen tai tuotteen käytöstä* syntyy päästöjä, joista voidaan perustellusti arvioida aiheutuvan terveyshaittaa tai ympäristön pilaantumisen vaaraa , valtioneuvosto voi asetuksella säätää:

(1 ja 2 kohta kuten HE)

(2 mom. kuten HE)

16—18 §
(Kuten HE)

19 §

Kunnan ympäristönsuojelumääräykset

(1—4 mom. kuten HE)

(5 mom. *poist.*)

3 luku

Viranomaiset ja niiden tehtävät

20 §
(Kuten HE)

21 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

(1 mom. kuten HE)

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi siirtää tässä laissa tarkoitettua toimivaltaansa viranhaltijalle siten kuin kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa säädetään. Toimivaltaa ei voida kuitenkaan siirtää viranhaltijalle asiassa, joka sisältää *hallintopakon* käyttämistä.

22 §
(Kuten HE)

23 §

Ympäristölupaviranomaiset

Tämän lain mukaisia valtion lupaviranomaisia ovat *ympäristölupavirastot* ja *alueelliset ympäristökeskukset* . Ympäristölupavirastojen lukumäärästä, hallinnollisesta asemasta, organisaatiosta, asioiden käsittelystä, henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista ja virkojen täyttämisestä säädetään erikseen. Lupa-asioiden päätöksenteon järjestämisestä alueellisissa ympäristökeskuksessa säädetään erikseen.

(2 mom. kuten HE)

24—27 §
(Kuten HE)

4 luku

Ympäristöluvan tarve

28 §

Yleinen luvanvaraisuus

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Luvan saaneen toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävään tai muuhun olennaiseen toiminnan muuttamiseen on oltava lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos muutos ei lisää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia tai riskejä eikä lupaa toiminnan muutoksen vuoksi ole tarpeen tarkistaa.

29 ja 30 §
(Kuten HE)

5 luku

Lupaviranomaisten toimivalta

31—34 §
(Kuten HE)

6 luku

Lupamenettely

35 §
(Kuten HE)

36 §

Lausunnot

Lupaviranomaisen on pyydettävä hakemuksesta lausunto kunnan ympäristönsuojeluviranomaisilta niissä kunnissa, joissa hakemuksen tarkoittaman toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä (*poist.*). Ympäristölupaviraston on pyydettävä lausunto alueelliselta ympäristökeskukselta, jonka toimialueella toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä. (*Poist.*)

Lupaviranomaisen tulee pyytää lausunto sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään asiassa muuta yleistä etua valvovalta viranomaisilta

sekä lupaharkinnan kannalta muut tarpeelliset lausunnot. Ympäristölupaviraston ja alueellisen ympäristökeskuksen on pyydettävä lausunto hakemuksen tarkoittaman toiminnan sijaintikunnalta ja tarvittaessa vaikutusalueen kunnilta. (*Uusi*)

Lupaviranomainen voi hankkia myös muita asiaan liittyviä tarpeellisia lausuntoja ja selvityksiä. (HE:n 2 mom.)

37 §
(Kuten HE)

38 §

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Lupaviranomaisen on tiedotettava lupahakemuksesta kuuluttamalla siitä vähintään 30 päivän ajan asianomaisten kuntien ilmoitustauluilla siten kuin julkisista kuulutuksista annettussa laissa (34/1925) säädetään. Alueellisen ympäristökeskuksen ja ympäristölupaviraston on samoin kuulutettava lupahakemuksesta ilmoitustauluillaan. Kuulutuksesta tulee käydä ilmi asetuksessa tarkemmin säädettävät seikat. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

39 ja 40 §
(Kuten HE)

7 luku

Lupaharkinta

41 §

Lupaharkinnan perusteet

(1 mom. kuten HE)

Lupaviranomaisen on tutkittava asiassa annetut lausunnot ja tehdyt muistutukset sekä luvan myöntämisen edellytykset. Lupaviranomaisen

on muutoinkin otettava huomioon, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi *säädetään* .
(3 mom. kuten HE)

42—44 §
(Kuten HE)

45 §

Jäte- ja jätehuoltomääräykset

Luvassa on annettava lisäksi tarpeelliset määräykset jätteistä ja jätehuollosta jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamiseksi sekä *tämän lain* 42 §:n 3 momentissa tarkoitettun vakuuden asettamisesta tai muusta vastaavasta järjestelystä. Määräysten täytäntöönpanoon sovelletaan tätä lakia.
(2 mom. kuten HE)

46—50 §
(Kuten HE)

51 §

*Lupamääräyksen suhde **asetuksen vähimmäisvaatimukseen***

Lupamääräys voi olla tämän lain tai jätelain nojalla annettuun asetukseen sisältyvää yksilöityä *ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimusta* ankarampi:
(1—3 kohta kuten HE)
(2 mom. kuten HE)

8 luku

Lupapäätös

52—54 §
(Kuten HE)

9 luku

Luvan voimassaolo

55 §

Luvan voimassaolo ja tarkistaminen

Määräaikainen lupa raukeaa määräajan päättyessä , jollei lupapäätöksessä ole toisin määrätty.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

56 ja 57 §
(Kuten HE)

58 §

Luvan muuttaminen

(1 mom. kuten HE)

Kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun muuttamisesta on voimassa, mitä vesilain 2 luvun 22 §:n 4 momentissa ja 22 b §:ssä säädetään. Jos kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun perusteista on saatu uutta selvitystä 68 §:ssä tarkoitettussa korvausmenettelyssä, ympäristölupavirasto voi *samalla* ottaa viran puolesta velvoitteen tai maksun muuttamista koskevan asian käsiteltäväkseen sen estämättä, mitä määräysten muuttamisesta ja tarkistamisesta muutoin on voimassa.

(3 mom. kuten HE)

59 §
(Kuten HE)

10 luku

Ilmoitusvelvollisuus ja tietojärjestelmään merkitseminen

60—65 §
(Kuten HE)

11 luku

Korvaukset

66—72 §
(Kuten HE)

73 §

Korvausasian käsittely kärjäoikeudessa

*Kärjäoikeuden on jätettävä tutkimatta kan-
teella vireille tullut vahingonkorvausvaatimus,
jos samasta asiasta johtuva korvausasia on
tullut vireille lupaviranomaisessa. (HE:n 2
mom.)*

*Yleinen tuomioistuin ratkaisee 71 ja 72
§:n estämättä vesistön pilaantumista kos-
kevasta rikoksesta johtuvan korvausvaati-
muksen. Ympäristölupaviraston on jätettävä tut-
kimatta korvausasia, jos kärjäoikeudessa on vi-
reillä rikosasia, johon korvausvaatimus perus-
tuu. (HE:n 1 mom.)*

Kärjäoikeuden on ilmoitettava vesistön pi-
laantumista koskevan korvausasian vireille tu-
lostta alueelliselle ympäristökeskukselle ja ym-
päristölupavirastolle.

Kärjäoikeus ja muutoksenhakutuomioistuin
voi pyytää lausunnon asianomaiselta alueelliseltä
ympäristökeskukselta tai ympäristölupaviras-
tolta, jos asian ratkaiseminen vaatii erityistä ym-
päristönsuojelun tai vesiasioiden tuntemusta.

74 §
(Kuten HE)

12 luku

**Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puh-
distaminen**

75—77 §
(Kuten HE)

78 §

Maaperän puhdistaminen

(1 mom. kuten HE)

Maaperän puhdistamiseen pilaantuneella
alueella tai pilaantuneen maaperän aineksen
poistamiseen toimitettavaksi muualla 1 momen-
tin mukaisesti käsiteltäväksi voidaan kuitenkin
ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus alueelliselle ym-
päristökeskukselle, jos

1) pilaantuneen alueen laajuus ja maaperän
pilaantumisen aste on riittävästi selvitetty;

(2 ja 3 kohta kuten HE)

(3 ja 4 mom. kuten HE)

79 ja 80 §
(Kuten HE)

13 luku

Valvonta ja hallintopakko

81 ja 82 §
(Kuten HE)

83 §

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja toimenpi-
teitä ei saa tehdä kotirauhan piiriin kuuluvissa ti-
loissa, ellei toimenpiteiden suorittaminen ole
välttämätöntä hengen, terveyden, omaisuuden
tai ympäristön suojelemiseksi. Asunnon tarkas-
tuksesta säädetään terveydensuojelulaissa.

84 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Lupaviranomainen tai valvontaviranomainen
voi

(1—3 kohta kuten HE)

4) määrätä toiminnanharjoittajan riittävässä
määrin selvittämään toiminnan ympäristövaiku-

tukset, jos on perusteltua aihetta epäillä *sen aiheuttavan* tämän lain vastaista pilaantumista.

(2—4 mom. kuten HE)

85 ja 86 §
(Kuten HE)

87 §

Ympäristöministeriön kielto- tai velvoittamis-
päätös

Jos 13 §:n 1 momentin 2 kohdan tai 15 §:n no-
jalla annettua asetusta on rikottu, ympäristömi-
nisteriö voi:

(1—3 kohta kuten HE)

4) velvoittaa *rikkajan* toimittamaan aine,
valmiste tai tuote taikka osa siitä asianmukaises-
ti käsiteltäväksi jätteenä.

(2 mom. kuten HE)

88—94 §
(Kuten HE)

95 §

Valvontaa koskevat tarkemmat säännökset

Ympäristöministeriö voi tarvittaessa asetuk-
sella tarkemmin säätää tämän lain *edellyttämien*
tarkastusten suorittamisesta ja *valvonnan jär-*
jestämisestä.

(2 mom. kuten HE)

14 luku

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöön-
pano

96—99 §
(Kuten HE)

100 §

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

(1 mom. kuten HE)

Lupaviranomaisen lainvoimaisen päätöksen
täytäntöönpanosta on, siltä osin kuin on kysy-
mys lain 11 luvun säännösten perusteella mää-
rätyistä korvauksista tai 49 §:n nojalla myönne-
tystä käyttöoikeudesta ja siitä maksettavasta
korvauksesta, soveltuvin osin voimassa, mitä
lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta sää-
detään. (Uusi)

101 §

Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta
huolimatta

(1 mom. kuten HE)

Viranomainen voi määrätä, että 64, 78, 79, 82
ja 84—87 §:ssä tarkoitettua määräystä tai pää-
töstä on muutoksenhausta huolimatta noudatet-
tava. Muutoksenhakutuomioistuin voi kieltää
päätöksen täytäntöönpanon.

(3 mom. kuten HE)

15 luku

Erinäiset säännökset

102—104 §
(Kuten HE)

105 §

Käsittelymaksut

Tämän lain mukaisen luvan, ilmoituksen tai
muun asian käsittelystä valtion viranomaisessa
voidaan periä maksu, jonka suuruutta määrät-
täessä noudatetaan, mitä valtion maksuperuste-
laissa (150/1992) ja sen nojalla annettavassa
ympäristöministeriön *asetuksessa* säädetään.
Kunnalle perittävän maksun perusteen on sovel-
tuvin osin vastattava valtion maksuperustelakia.
Maksun perusteista määrätään tarkemmin kun-
nan hyväksymässä taksassa.

(2 mom. kuten HE)

106—117 §
(Kuten HE)

16 luku

Voimaantulo118 §
(Kuten HE)**2.****Laki****ympäristölupavirastoista**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Toimiala ja asema

(1 mom. kuten HE)

Ympäristölupavirastot kuuluvat ympäristöministeriön *hallinnonalalle*. Ympäristöministeriö kehittää ympäristölupavirastojen toimintaa yhteistyössä oikeusministeriön kanssa. Yhteistyöstä säädetään tarkemmin asetuksella.

(3 mom. kuten HE)

2 §

(Kuten HE)

2 luku

Henkilöstö

3 §

(Kuten HE)

4 §

Kelpoisuusvaatimukset

(1—3 mom. kuten HE)

Määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitettävän ja sivutoimisen ympäristöneuvoksen sekä esittelijän tulee täyttää samat kelpoisuusvaatimukset kuin (*poist.*) virkaan nimitettävän.

5 §

(Kuten HE)

3 luku

Asioiden käsitteleminen

6—12 §

(Kuten HE)

4 luku

Erinäiset säännökset13 ja 14 §
(Kuten HE)

3.

Laki**vesilain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/1961) 1 luvun 18 a, 20 a—20 c, 21 a, 22, 22 a, 23, 23 a ja 23 b §, 10 luvun 2 a §, 3 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 4, 5, 5 a, 19 ja 20 §, 21 §:n 2 momentti, 22 §, 23 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 24, 24 a—24 e, 25—27 ja 29—32 §, 11 luvun 1 §:n 5 momentti, 13 luvun 8 §, 14 luvun 5, 5 a ja 6—8 §, 15 luku, 16 luvun 10, 13 a, 13 b, 16, 17, 29 ja 29 a §, 33 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 34—37, 37 a, 38, 39, 39 a, 39 b, 40, 41, 41 a—41 f, 42 ja 42 a §, 43 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 44—48 §, 49 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 50 § ja sen edellä oleva väliotsikko sekä 51 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 19 luvun 10 §, 20 luvun 4, 9 ja 10 § sekä 21 luvun 10 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 1 luvun 18 a, 20 b ja 20 c § sekä 10 luvun 2 a ja 24 e § laissa 1416/1994, 1 luvun 20 a, 22 a ja 23 a § sekä 10 luvun 24 c laeissa 87/1993 ja 1347/1995, 1 luvun 21 a § laissa 471/1995, 1 luvun 22 § ja 10 luvun 19 § osaksi laissa 467/1987, 1 luvun 23 § laissa 653/1993, 1 luvun 23 b § sekä 10 luvun 5 a ja 31 § mainituissa laissa 87/1993, 10 luvun 3—5, 20, 23 ja 30 § mainituissa laissa 467/1987, 10 luvun 24 § laissa 553/1994 ja mainituissa laissa 1416/1994, 10 luvun 24 a § mainituissa laeissa 467/1987, 553/1994 ja 1416/1994, 10 luvun 24 b § mainituissa laeissa 467/1987 ja 553/1994, 10 luvun 24 d § ja 19 luvun 10 § laissa 79/1995, 10 luvun 25 § mainituissa laeissa 467/1987 ja 1416/1994, 10 luvun 26 § laissa 629/1991 ja mainituissa laissa 87/1993, 10 luvun 27 § mainituissa laeissa 467/1987, 553/1994 ja 79/1995, 10 luvun 32 § mainituissa laissa 553/1994, 11 luvun 1 §:n 5 momentti laissa 739/1994, 13 luvun 8 § ja 14 luvun 5 a § laissa 697/1995, 14 luvun 7 § laissa 453/1963 sekä mainituissa laeissa 467/1987 ja 653/1993, 14 luvun 8 §, 16 luvun 13 a, 13 b, 33—35, 37, 37 a, 38, 39, 39 a, 39 b, 40, 41, 41 a—41 f, 42, 47 ja 48 § laissa 1015/1993, 15 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 16 luvun 10, 36, 45 ja 46 § osaksi mainituissa laissa 1015/1993, 16 luvun 16 § mainituissa laeissa 467/1987 ja 1015/1993, 16 luvun 29 a § laissa 590/1996, 16 luvun 42 a § mainituissa laeissa 1015/1993 ja 553/1994, 16 luvun 43 § osaksi mainituissa laissa 697/1995, 16 luvun 49—51 § mainituissa laeissa 1015/1993 ja 590/1996, 20 luvun 10 § laissa 1020/1996 sekä 21 luvun 10 §:n 2 momentti laissa 948/1997,

muutetaan 1 luvun 9 §:n 3 momentti, 12 §:n 2—4 momentti, 15 §, 15 a §:n 2 momentti, 16 §, 17 §:n 1 momentti, 17 a §:n 2 momentti, 18, 19, 20 ja 21 §, 2 luvun 1 §:n 3 momentti, 2 §, 7 §:n 1 ja 3 momentti, 12 §:n 2 ja 3 momentti, 22 §:n 2—4 momentti, 22 b ja 22 c §, 24 §:n 1 ja 3 momentti, 25 §:n 1 ja 3 momentti, 26 §:n 1 ja 5 momentti, 27 §:n 2 momentti, 30 §:n 2 momentti, 31 §:n 2 momentti ja 32 §, 3 luvun 2 §:n 1 momentti, 6 §:n 2 momentti, 7, 11 ja 13 § sekä 17 §:n 2 momentti, 4 luvun 1 a, 2 ja 3 §, 5 §:n 2 momentti, 6 §, 7 a §:n 3 momentti, 8 a § ja 9 §:n 1 ja 3 momentti, 5 luvun 9 §, 14 §:n 2 ja 3 momentti, 18 §:n 3 momentti, 19 §:n 2 momentti, 29 §:n 3 momentti, 31, 33 ja 35 §, 36 §:n 2 momentti, 39 §:n 1 momentti, 41 §, 45 §:n 3 momentti, 48 §, 49 §:n 1 momentti, 53 §:n 3 momentti, 58 §, 59 §:n 1 momentti, 61 §:n 1 momentti, 62 ja 64 §, 66 §:n 1 momentti, 67 §:n 2 ja 3 momentti, 68 §:n 1 momentti, 76 §:n 1 ja 2 momentti, 78 §:n 1 momentti, 85 §:n 3 momentti, 86 §:n 1 momentti, 91 §:n 2 momentti, 92 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 93 §:n 3 momentti, 96, 99 ja 99 a §, 6 luvun 2 ja 2 a §, 10 §:n 1 momentti, 11 §:n 5 momentti ja 12 §:n 2 momentti, 7 luvun 2 §, 4 §:n 2 momentti, 8 §:n 3—5 momentti, 9 §, 10 §:n 3 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 1 ja 2 momentti, 13 §:n 3 ja 4 momentti, 14 ja 15 §, 8 luvun 1 §:n 1 momentti, 3 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 4 §, 5 §:n 1 momentti, 8 ja 10 §, 10 a §:n 1 ja 3 momentti, 10 b §:n 2 ja 3 momentti, 11 §:n 2 momentti, 13 §:n 1 momentti, 16 §:n 2 momentti, 19 ja 20 §, 21 §:n 4 momentti ja 22 §, 9 luvun 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 momentti, 4 §:n 1, 2 ja 4 mo-

mentti, 7, 8, 12—14 §, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 2 momentti, 18 §:n 2 momentti, 19 §, 20 §:n 1 momentti, 21 § ja 22 §:n 1 momentti, 10 luvun otsikko, 1 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 2, 6 ja 7 §, 8 §:n 1 momentti, 9 ja 10 §, 16 §:n 1 momentti ja 17 §, 11 luvun 2, 3 a ja 8 §, 9 §:n 2 momentti, 10 §, 11 §:n 2 momentti, 12 §:n 1 ja 2 momentti, 14 a §:n 2 momentti, 14 b §, 15 §:n 1 momentti, 16, 20 ja 21 §, 12 luvun 1—3 §, 6 §:n 2 ja 3 momentti, 7 §:n 2 momentti, 8 §:n 2—4 momentti, 14, 16 ja 18—20 §, 14 luvun otsikko ja 1—4 §, 16 luvun otsikko, 1 §, 1 a §:n 2 momentti, 2, 3, 5—7 ja 7 a §, 8 §:n 2 momentti, 9, 11, 11 a ja 11 b §, 11 c §:n 1 momentti, 12 §:n 1 ja 2 momentti, 13, 14, 18—22 §, 23 §:n 1 ja 2 momentti, 23 a, 24—26 §, 27 §:n 1 ja 3 momentti sekä 30—32 §, 17 luku, 18 luvun 1 ja 2 §, 3 §:n 1 ja 3 momentti, 7 §, 9 a §:n 2 momentti, 10, 11 ja 13 §, 19 luvun 5 § ja 9 §:n 2 momentti, 20 luvun 2, 3, 5 ja 6 §, 8 §:n 2 momentti sekä 21 luvun 1—3 ja 3 a §, 4 §:n 2 momentti, 6—8 § (*poist.*), 8 a §:n 1 momentti, 9 ja 11—13 §,

sellaisina kuin niistä ovat, 1 luvun 12 §:n 4 momentti ja 20 §, 4 luvun 7 a §:n 3 momentti, 5 luvun 85 §:n 3 momentti ja 86 §:n 1 momentti sekä 9 luvun 22 §:n 1 momentti mainitussa laissa 653/1993, 1 luvun 15 § sekä 10 luvun 2 ja 7 § osaksi mainitussa laissa 467/1987, 1 luvun 15 a §:n 2 momentti ja 17 a §:n 2 momentti sekä 6 luvun 2 a § laissa 1105/1996, 1 luvun 17 §:n 2 momentti, 2 luvun 1 §:n 3 momentti, 4 luvun 5 §:n 2 momentti ja 9 §:n 1 momentti, 8 luvun 10 a §:n 1 ja 3 momentti sekä 11 luvun 20 § mainitussa laissa 629/1991, 1 luvun 18 § osaksi mainituissa laeissa 467/1987 ja 1105/1996, 1 luvun 19 § osaksi mainituissa laeissa 467/1987 ja 1416/1994, 1 luvun 21 § ja 7 luvun 13 §:n 4 momentti mainitussa laissa 453/1963, 2 luvun 12 §:n 2 ja 3 momentti, 22 §:n 2—4 momentti, 22 b ja 22 c §, 26 §:n 5 momentti ja 27 §:n 2 momentti, 6 luvun 11 §:n 5 momentti, 8 luvun 10 b §:n 3 momentti, 11 luvun 14 a §:n 2 momentti, 14 b ja 21 §, 16 luvun 5, 6 ja 11 b §, 11 c §:n 1 momentti, 18 ja 30 § sekä 18 luvun 9 a §:n 2 momentti, 10, 11 ja 13 § mainitussa laissa 553/1994, 2 luvun 26 §:n 1 momentti laeissa 606/1982 ja 750/1996, 3 luvun 13 § osaksi mainitussa laissa 653/1993, 4 luvun 1 a, 3 ja 8 a §, 6 luvun 12 §:n 2 momentti, 9 luvun 15 §:n 2 momentti ja 18 §:n 2 momentti, 16 luvun 7 a §, 20 luvun 5 § sekä 21 luvun 3 a § laissa 646/1992, 4 luvun 2 § ja 10 luvun 6 § mainituissa laeissa 467/1987 ja 646/1992, 4 luvun 6 § mainitussa laissa 1416/1994, 5 luvun 18 §:n 3 momentti, 19 §:n 2 momentti, 35 §, 36 §:n 2 momentti, 41 § ja 78 §:n 1 momentti laissa 649/1976, 5 luvun 49 §:n 1 momentti, 59 §:n 1 momentti ja 62 §, 16 luvun 22 § sekä 18 luvun 7 § laissa 236/1989, 5 luvun 91 §:n 2 momentti, 8 luvun 10 b §:n 2 momentti, 12 luvun 16 ja 20 §, 19 luvun 9 §:n 2 momentti, 20 luvun 8 §:n 2 momentti sekä 21 luvun 12 § mainitussa laissa 79/1995, 5 luvun 99 § mainituissa laeissa 649/1976 ja 1347/1995, 5 luvun 99 a §, 7 luvun 11 §:n 1 momentti ja 13 §:n 3 momentti sekä 21 luvun (*poist.*) 8 a §:n 1 momentti mainitussa laissa 1347/1995, 6 luvun 2 § osaksi mainitussa laissa 629/1991, 7 luvun 8 §:n 3—5 momentti, 10 luvun 16 §:n 1 momentti ja 11 luvun 8 §:n 2—4 momentti laissa 1278/1996, 8 luvun 1 §:n 1 momentti, 16 luvun 11 § ja 23 §:n 2 momentti (*poist.*) mainitussa laissa 467/1987, 9 luvun 7 § osaksi mainitussa laissa 1347/1995, 9 luvun 8 § mainitussa laissa 750/1996, 9 luvun 16 §:n 2 momentti mainitussa laissa 87/1993, 11 luvun 2 § osaksi mainitussa laissa 739/1994, 11 luvun 3 a § ja 14 luvun 1 § mainitussa laissa 739/1994, 11 luvun 8 § mainituissa laeissa 467/1987 ja 553/1994, 11 luvun 15 §:n 1 momentti laissa 795/1996, 12 luvun 19 § mainituissa laeissa 453/1963 ja 79/1995 sekä laissa 605/1982, 16 luvun 1 ja 7 § osaksi mainitussa laissa 553/1994, 16 luvun 1 a §:n 2 momentti ja 23 a § laissa 470/1994, 16 luvun 2 ja 3 §, 27 §:n 1 ja 3 momentti sekä 21 luvun 6 § mainitussa laissa 1015/1993, 16 luvun 11 a § mainituissa laeissa 553/1994 ja 79/1995, 16 luvun 13 § mainituissa laeissa 1015/1993 ja 590/1996, 16 luvun 14 § osaksi laissa 308/1990, 16 luvun 20 § osaksi mainituissa laeissa 308/1990 ja 1015/1993, 16 luvun 21 § mainituissa laeissa 467/1987 ja 308/1990, 16 luvun 24 § mainituissa laeissa 453/1963, 467/1987, 553/1994 ja 79/1995, 16 luvun 25 § mainituissa laeissa 1015/1993 ja 79/1995, 16 luvun 32 § osaksi laissa 427/1970 ja mainitussa laissa 553/1994, 17 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 18 luvun 1 § mainituissa laeissa 467/1987 ja 79/1995, 18 luvun 2 § ja 3 §:n 1 ja 3 momentti mainitussa laissa 308/1990, 19 luvun 5 § osaksi laissa

948/1997, 20 luvun 2 § osaksi mainitussa laissa 1020/1996, 20 luvun 6 § mainituissa laeissa 646/1992 ja 1015/1993, 21 luvun 1 § osaksi mainitussa laissa 79/1995, 21 luvun 3 § osaksi laissa 414/1984 ja mainitussa laissa 629/1991, 21 luvun 4 §:n 2 momentti mainitussa laissa 414/1984, 21 luvun 7 § laissa 468/1987, *21 luvun 8 § osaksi mainituissa laeissa 467/1987 ja 1347/1995*, 21 luvun 9 § laissa 705/1993 ja mainitussa laissa 1015/1993, 21 luvun 11 § mainituissa laeissa 468/1987, 553/1994 ja 79/1995 sekä 21 luvun 13 § osaksi laissa 1416/1994, sekä

lisätään 2 lukuun uusi 1 a §, 10 lukuun 6 §:n edelle uusi väliotsikko, 12 lukuun siitä mainitulla lailla 467/1987 kumotun 11 §:n tilalle uusi 11 § sekä 21 lukuun uusi 2 a, 3 b ja 4 a § seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

9, 12, 15, 15 a, 16, 17, 17 a, 18 ja 19—21 §
(Kuten HE)

2 luku

Yleiset säännökset rakentamisesta vesistöön

1, 1 a, 2, 7, 12, 22, 22 b, 22 c, 24—27 ja 30—32 §
(Kuten HE)

3 luku

Vesivoiman hyväksikäyttö

2, 6, 7, 11, 13 ja 17 §
(Kuten HE)

4 luku

Kulkuväylät ja muut vesiliikennealueet

1 a, 2, 3, 5, 6, 7 a, 8 a ja 9 §
(Kuten HE)

5 luku

Puutavaran uitto

9, 14, 18, 19, 29, 31, 33, 35, 36, 39, 41, 45, 48,
49, 53, 58, 59, 61, 62, 64, 66, 67, 68, 76, 78, 85,
86, 91—93, 96, 99 ja 99 a §
(Kuten HE)

6 luku

Ojitus

2, 2 a ja 10—12 §
(Kuten HE)

7 luku

Vesistön järjestely

2, 4 ja 8—15 §
(Kuten HE)

8 luku

Vesistön säännöstely

1, 3—5, 8, 10, 10 a, 10 b, 11, 13, 16, 19 ja 20—
22 §
(Kuten HE)

9 luku

Veden johtaminen nesteinä käytettäväksi ja pohjaveden ottaminen

2, 3, 4 ja 7 §
(Kuten HE)

8 §

(1 mom. kuten HE)

Lupaa 1 momentissa tarkoitettuun toimenpiteeseen ei kuitenkaan saa myöntää, jos toimenpiteestä aiheutuu asutus- tai elinkeino-oloja huo-
nontava veden saannin estyminen tai vaikeutu-
minen laajalla alueella taikka muu 2 luvun 5
§:ssä tarkoitettuun verrattava seuraus ympäris-

tön oloissa tai luonnonsuhteissa eikä muutoksen vaikutuksia toimenpiteen yhteydessä suoritettavien järjestelyin voida estää. Sama koskee toimenpidettä, jonka seurauksena pohjavesi tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai sen laatu muutoin olennaisesti huonontua *tai josta voi aiheutua muu ympäristönsuojelulain 8 §:ssä tarkoitettu seuraus.*

12—16 ja 18—22 §
(Kuten HE)

10 luku

Jäteveden johtaminen

1, 2, 6—10, 16 ja 17 §
(Kuten HE)

11 luku

Korvaukset

2, 3 a, 8—12, 14 a, 14 b, 15, 16, 20 ja 21 §
(Kuten HE)

12 luku

Erinäisiä säännöksiä

1—3, 6—8, 11, 14, 16 ja 18—20 §
(Kuten HE)

14 luku

Viranomaisia koskevia yleisiä säännöksiä

1—4 §
(Kuten HE)

16 luku

Hakemusasioiden käsittely ympäristölupavirastossa

1, 1 a, 2, 3, 5—7, 7 a, 8, 9, 11, 11 a—c, 12—14, 18—23, 23 a, 24—27 ja 30—32 §
(Kuten HE)

17 luku

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku ympäristölupaviraston päätökseen

1 §

(1 mom. kuten HE)

Muutosta ympäristölupaviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea

(1 kohta kuten HE)

2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka *toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät*,

3) toiminnan *sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät*,

4) alueellinen ympäristökeskus *sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen; ja*

5) *muu 16 luvun 28 §:n 1 momentissa tarkoitettu yleistä etua valvova viranomainen . (Uusi)*

2 §

Ympäristölupaviraston on annettava tieto valituksesta vastineen antamista varten niille asianosaisille ja 16 luvun 28 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille, joita valitus koskee. Tieto valituksesta on annettava siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa (232/1966) säädetään, *ellei tämä ole ilmeisen tarpeetonta*. Ympäristölupaviraston on samalla ilmoitettava missä valitusasiakirjat ovat nähtävillä sekä minne

vastinekirjelmä voidaan vastineen antamiselle varatussa ajassa toimittaa.

(2 mom. kuten HE)

Muutoksenhaku kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätökseen

3 §

(1 mom. kuten HE)

Valitukseen liittyvät asiakirjat on pidettävä kunnassa nähtävänä vähintään 30 päivän ajan laskettuna valitusajan päättymisestä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on annettava tieto valituksesta vastineen antamista varten asianosaisille siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään, *ellei tämä ole ilmeisen tarpeetonta*. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on samalla ilmoitettava, missä valitusasiakirjat ovat nähtävillä sekä minne vastinekirjelmät voidaan vastineen antamista varten varatussa ajassa toimittaa.

(3 mom. kuten HE)

Muutoksenhaku ojitustoimituksen päätökseen

4 §

(Kuten HE)

5 §

(Kuten HE:n 6 §)

Perustevalitus (Uusi)

6 §

(Kuten HE:n 5 §)

Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen antaminen ja muutoksenhaku siihen

7 ja 8 §

(Kuten HE)

9 §

(1 mom. kuten HE)

Mitä 1 momentissa säädetään vakuuden asettamisesta, ei koske valtiota tai sen laitosta eikä kuntaa tai kuntayhtymää. (Uusi)

10 §

(Kuten HE)

Erityisiä säännöksiä

11—13 §

(Kuten HE)

18 luku

Katselmustoimitus ja lopputarkastus

1—3, 7, 9 a, 10, 11 ja 13 §

(Kuten HE)

19 luku

Ojitustoimitus

5 ja 9 §

(Kuten HE)

20 luku

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

2, 3, 5, 6 ja 8 §

(Kuten HE)

21 luku

Erityisiä määräyksiä

1 §

(Kuten HE)

2 §

Jos tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei ole noudatettu, valvontaviranomaisen on ottaen huomioon asian laatu

1) kehotettava lopettamaan säännösten tai määräysten vastainen menettely; (*poist.*)

(2 ja 3 kohta kuten HE)

(2 mom. kuten HE)

2 a, 3, 3 a ja b, 4, 4 a, 6 ja 7 §

(Kuten HE)

8 §

Ympäristölupaviraston on ilmoitettava asianomaiselle kiinteistörekisterin pitäjälle lainvoiman saaneesta päätöksestä, jolla on myönnetty oikeus tehdä toisen maalle uoma tai muu rakennelma, saattaa toiselle kuuluvaa aluetta pysyvästi veden alle, käyttää toisen omistamaan kiinteistöön tai yhteiseen alueeseen kuuluvaa vesivoimaa taikka muutoin jatkuvasti käyttää hyväkseen toisen kiinteää omaisuutta. Sama koskee päätöstä, jolla jokin alue on määrätty suoja-alueeksi tai sen käyttöä muutoin rajoitettu. *Päätöksestä on tehtävä* merkintä kiinteistörekisteriin. *Kiinteistörekisterin pitäjän tulee tarvittaessa antaa hakemuksesta määräys sellaisen kiinteistötoimituksen suorittamiseen, jossa selvitetään ne seikat, joita merkinnän tekeminen edellyttää. Toimitukseen sovelletaan, mitä kiinteistönmuodostamislaisissa kiinteistönmäärityksestä säädetään.*

Mitä 1 momentissa säädetään, ei tarkoita oikeutta ojan, vesijohdon tai viemärin tekemiseen toisen maalle taikka pylvään, puomin, kiinnikkeen, silta-arkun tahi muun niihin verrattavan pienehkön laitteen tai rakennelman pitämiseen

toisen alueella eikä muutakaan (*poist.*) käyttöoikeutta tai käytön rajoitusta, *joka kohdistuu vain vähäiseen osaan kiinteistöstä.*

(3 mom. *poist.*)

Mitä edellä tässä pykälässä on säädetty ilmoituksen tekemisestä, on vastaavasti noudatettava, milloin ympäristölupaviraston lainvoiman saaneella päätöksellä on muutettu niitä oloja, joista merkintä on aiheutunut. (HE:n 4 mom.)

Jos 1 momentissa tarkoitettu kiinteistötoimitus on tarpeen yleiseltä kannalta tärkeän selvitäksen vuoksi, suoritetaan toimitus valtion kustannuksella. Muussa tapauksessa toimituksen kustannukset suorittaa se, jolle kiinteistörekisteriin merkittävä oikeus on myönnetty tai jonka hakemuksesta kiinteistön käyttöä on rajoitettu. (*Uusi*)

8 a, 9 ja 11—13 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

14.

Laki

maankäyttö- ja rakennuslain 134 ja 153 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 5 päivänä helmikuuta 1999 annetun maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 134 §:n 5 momentti ja 153 §:n 3 momentti seuraavasti:

134 §
(Kuten HE)

153 §

Rakennuksen käyttöönotto

Rakennusta ei saa hyväksyä käyttöön otettavaksi, jos siinä tarkoitettuun toimintaan tarvitaan *ympäristönsuojelulain* (/) mukainen lupa,

ennen kuin tämä lupa on saanut lainvoiman.
(Uusi)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

22.

Laki

Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Korkeimmasta hallinto-oikeudesta 22 päivänä heinäkuuta 1918 *annetun* lain (74/1918) 8 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 692/1994, sekä *lisätään* uusi 2 a § seuraavasti:

2 a §
(1—3 mom. kuten HE)

Muiden sivutoimisten asiantuntijajäsenten nimityksestä ja osallistumisesta korkeimman hallinto-oikeuden kokoonpanoon patenttia, *hyödyllisyysmallioikeutta* tai integroidun piirin piirimallia koskevista asioista säädetään erikseen.

8 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

26.

Laki

maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 1 ja 26 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maksuttomasta oikeudenkäynnistä 2 päivänä helmikuuta 1973 annetun lain (87/1973) 1 §:n 1 momentti ja 26 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 1 §:n 1 momentti osaksi laeissa 105/1998 ja 900/1998, ja 26 §:n 2 momentti laissa 1021/1993 seuraavasti:

1 §
(Kuten HE)

kaisuun saa hakea muutosta vain, jos korkein oikeus (*poist.*) myöntää valitusluvan. (Uusi)

26 §

Hovioikeuden ja maaoikeuden antaman 23 §:n 1 momentissa ja 24 §:ssä tarkoitettuun rat-

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

28.

Laki

ympäristönsuojelulainsäädännön voimaanpanosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku	5 luku
Voimaantulevat ja kumottavat säädökset	Erinäiset säännökset
1 ja 2 § (Kuten HE)	21—23 § (Kuten HE)
2 luku	24 §
Aiemmin annettujen säädösten ja päätösten noudattaminen	<i>Lainvastainen menettely</i>
3 ja 4 § (Kuten HE)	Tekoon tai laiminlyöntiin, jolla on ennen 1 §:ssä mainittujen lakien (<i>poist.</i>) voimaantuloa rikottu 2 §:ssä kumottuja säännöksiä, vesilain muuttamisesta annetulla lailla kumottuja tai muutettua vesilain 1 luvun 19, 20, 22, 22 a, 23, 23 a tai 23 b §:ää, tämän lain 3 §:ssä tarkoitettuja säädöksiä tai 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuja päätöksiä, sovelletaan ympäristönsuojelulain voimaantulon jälkeen ympäristönsuojelulain hallintopakkoa koskevia säännöksiä. Teon tai laiminlyönnin rangaistavuuteen sovelletaan tekohetkellä voimassa olleita säännöksiä, jollei rikoslainsäädännöstä muuta johdu.
3 luku	
Olemassa olevat toiminnot	
5—8 § (Kuten HE)	
4 luku	
Vireillä olevat asiat	
9—20 § (Kuten HE)	25—27 (Kuten HE)

Valiokunnan lausumaehdotukset

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa ympäristönsuojelulainsäädännön

toimivuutta ja seurannan perusteella tarvittaessa jatkaa lainsäädännön kehittämistä tavoitteena valtion viran-

omaisten käsittelemien lupa-asioiden kokoaminen yhteen viranomaiseen. Lisäksi on syytä selvittää muutoksenhaun sekä korvaussäännösten toimivuutta ja tarvittaessa esittää niiden muuttamista.

2. *Eduskunta edellyttää, että uudesta ympäristönsuojelulainsäädännöstä ja sen edellyttämästä ympäristövaikutusten kokonaisvaltaisesta tarkastelusta ja arvioinnista järjestetään koulutusta koko ympäristölupaviranomaisorganisaation henkilöstölle.*
3. *Eduskunta edellyttää, että ympäristönsuojelulain nojalla annettavaan asetukseen otetaan säännökset siitä,*

- että ympäristölupapäätöksessä on aina oltava maininta ympäristönsuojelulain 56 §:n sisällöstä,

- että yritysten vapaaehtoiset ympäristöjärjestelmät otetaan huomioon ympäristönsuojelulain 46 §:n mukaisessa tarkkailussa ja

- että liittyminen energiansäästösopimukseen otetaan huomioon annettaessa lupamääräyksiä ympäristönsuojelulain 43 §:n mukaisesti.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1999

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Pentti Tiusanen /vas
vpj. Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk
jäs. Rakel Hiltunen /sd
Susanna Huovinen /sd
Marjukka Karttunen-Raiskio /kok
Tarja Kautto /sd
Riitta Korhonen /kok
Esko Kurvinen /kok

Kari Kärkkäinen /skl
Jari Leppä /kesk
Hanna Markkula-Kivisilta /kok
Rauha-Maria Mertjärvi /vihr
Margareta Pietikäinen /r (osittain)
Pia Viitanen /sd
Pekka Vilkuna /kesk.